

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

**DLA POTRZEB REALIZACJI ZMIANY STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO**

**OBSZAR ŚRODKOWO - PÓŁNOCNEJ CZĘŚCI GMINY
CZAPLINEK**

Zespół autorski

mgr inż. ochr. środow. Urszula Arciuszkiewicz-Rachuta
mgr inż. arch. Piotr Kozłowski
mgr Marcin Rachuta
mgr inż. Karol Jaworski
Tomasz Sapiński

Integra Sp. z o. o. Poznań-Złocień

Lipiec, 2009 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
1.1. Podstawa prawna wykonania prognozy oraz jej zakres.....	3
1.2. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanych zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.....	5
1.3. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy	9
1.4. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanych zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	13
1.5. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	14
1.6. Streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w prognozie.....	14
2. Określenie oraz ocena istniejącego stanu środowiska objętego przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz określenie potencjalnych zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanych zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	16
3. Analiza istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanych zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.....	47
4. Określenie celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanych zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.....	50
5. Analiza przewidywanych znaczących oddziaływań różnego rodzaju na środowisko, a w szczególności na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, a także na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 i integralność tego obszaru oraz zabytki i dobra materialne.....	52
6. Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.....	59
7. Cele i geograficzny zasięg projektowanych zmian studium a cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralności tego obszaru - przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie zmiany studium .	61

Załączniki

1. Lokalizacja i projektowane przeznaczenie terenów na tle istniejących form ochrony środowiska przyrodniczego . Skala 1:25 000.
2. Zestawienie obszarów podlegających zmianie wraz z uwarunkowaniami i oddziaływaniem na środowisko.

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna wykonania prognozy oraz jej zakres

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego został wprowadzony ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa, w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 08. Nr 199, poz. 1227). Postanowienia zawarte w Rozdziale 1 Działu IV wymienionej ustawy, zatytułowanym „Dokumenty wymagające przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko”, w zasadniczej części stanowią implementację przepisów Dyrektywy 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny oddziaływania na środowisko niektórych planów i programów. Prognoza oddziaływania na środowisko, o której mowa, w rozumieniu prawa wspólnotowego jest raportem, o którym pisze się w art. 3 pkt c) oraz art. 5 ust. 1 wspomnianej dyrektywy.

Według art. 46 pkt 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa, w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, **projektowany dokument – zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek jest projektem dla którego wymaga się przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko**, na zasadach określonych w tej ustawie. W trybie tej właśnie procedury organ opracowujący projekt dokumentu jest zobowiązany do sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko.

Implementacja Dyrektywy 2001/42/WE została dokonana (w części dotyczącej struktury treści i zakresu wymaganej informacji) w art. 51 w/w ustawy, zgodnie z którym prognoza ta powinna:

1. zawierać:
 - a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
 - b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
 - c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
 - d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
 - e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
2. określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy; oraz

3. przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

W drodze dalszej procedury projekt zmian studium wraz z niniejszą prognozą oddziaływania na środowisko poddany zostanie opiniowaniu przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska oraz państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego.

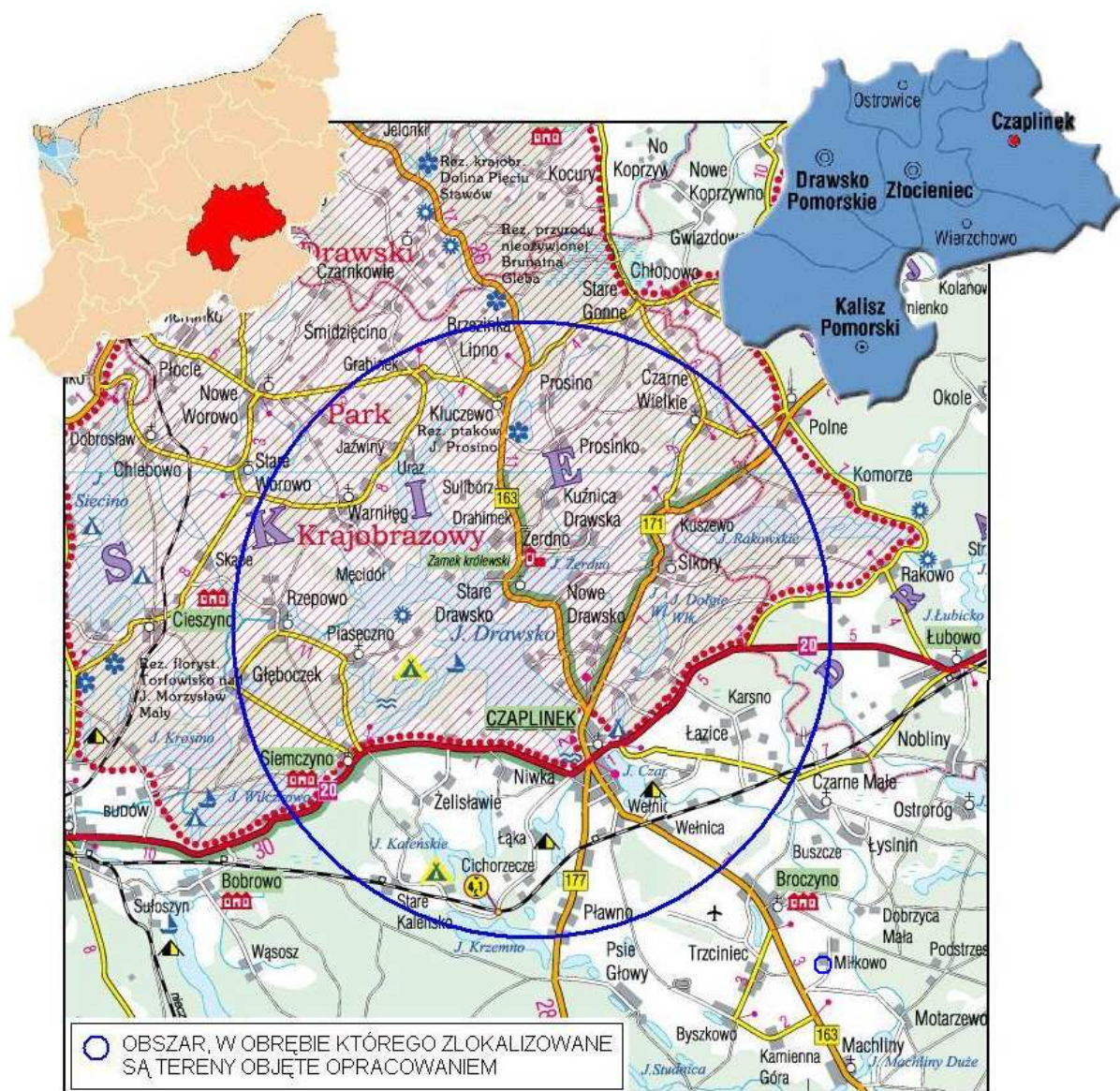
Zgodnie z przepisami działu III rozdziału 1 i 3, ustawy o której mowa, zostanie zapewniona możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

Według z art. 17 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 03. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.), burmistrz miasta i gminy Czaplinek ogłosi, w prasie miejscowej oraz przez obwieszczenie, a także w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie Czaplinek, o wyłożeniu projektu zmiany studium do publicznego wglądu na co najmniej 14 dni przed dniem wyłożenia i wyłoży ten projekt wraz z prognozą oddziaływania na środowisko do publicznego wglądu, na okres co najmniej 30 dni oraz zorganizuje w tym czasie dyskusję publiczną nad przyjętymi w tym projekcie rozwiązaniami.

1.2. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanych zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy obszarów określonych uchwałą Rady Miejskiej w Czaplinku nr XXXVI/317/09, z dnia 24 lutego 2009 r., w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czaplinek.

Obszar opracowania położony jest w gminie Czaplinek, będącej północno-wschodnią częścią powiatu drawskiego, stanowiącego środkową część województwa zachodniopomorskiego (ryc.1).

Rycina 1. Schematyczna lokalizacja obszaru, w obrębie którego zlokalizowane są obszary objęte zmianą studium, na tle mapy turystyczno-krajobrazowej, schematu powiatu drawskiego i województwa zachodniopomorskiego.

Na obszar objęty opracowaniem składają się tereny zlokalizowane głównie w środkowej części gminy (przy miejscowościach: Stare Drawsko, Nowe Drawsko, Żerdno, Piaseczno, Siemczyno, Żeliszawie, Stare Kaleńsko, Zawada, Cichorzecze, Wrześnica, Niwka, miasto Czaplinek i Nowy Czaplinek, Kołomąt). Część terenów, stanowi północną część gminy (przy miejscowościach: Kluczewo, Prosinko, Prosino), część z nich leży na wschodzie gminy (tereny przy miejscowościach: Czarne Wielkie, Sikory, Kuszewo, Ostroróg, Czarne Małe, Łysinin), a część położona jest przy zachodnich jej rubieżach (przy miejscowościach: Rzepowo, Głęboczek). Jeden teren, położony w miejscowości Miłkowo, znajdującej się w południowej części gminy Czaplinek (załącznik graficzny 1).

Główne cele projektowanych zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Znaczna część obszaru objętego projektem zmiany studium jest od lat zagospodarowana i użytkowana. Jednakże wprowadza się nowe przeznaczenie dla znacznej części obszarów. Głównie dotyczy to obszarów znajdujących się w części południowej miasta (obszary Kołomātu i Nowego Czaplinka – rezerwowane pod przeznaczenie wielofunkcyjne z przewagą mieszkalnej) oraz północnej (obszary wyznaczany pod funkcję gospodarczą). W trakcie prac projektowych przyjęto dwa główne cele: uregulowanie zapisów dotyczących istniejących funkcji terenu oraz przeznaczenie terenów pod nowe funkcje. Projekt, na większości terenu ma charakter porządkujący i regulujący dotychczasowe kierunki zagospodarowania jednocześnie wprowadzając uzupełnienie obecnej funkcji o dodatkowe przeznaczenia. Jednocześnie realizując zapotrzebowanie pod nowe tereny mieszkaniowe oraz tereny przeznaczane pod funkcję sportowo rekreacyjną wyznaczono nowe obszary głównie na obszarach zlokalizowanych przy jeziorach (głównie jez. Drawskim oraz Kaleńskie oraz Krosino).

Przed wszystkim dotyczy to obszarów w miejscowościach:

- miasto Czaplinek (w tym obszary z obrębu Niwka i Kołomātu), tereny oznaczone na mapie studium symbolami: m. Czaplinek - 4MN; 6Ut,U; 7Ut,M; 9U,M1; 10U,M1; 23 Ut,US; obręb Niwka – 5Ut,US,M1; 6M1,Ut; obręb Kołomātu – 2M2,Ut; 3M1; 6U;

- Siemczyno – 6MR; 7Ut,US; 8MR;

- Stare Kaleńsko – 5M3; 8RTL; 9RTL; 10RTL; 11M3,RTL;

oraz poszerzenie obszaru lub funkcji dla terenów objętych już przeznaczeniem w studium zlokalizowanych przy jeziorach i przeznaczanych pod szeroko ujęte usługi turystyki, w szczególności:

- Głęboć – 1US,RTL; 4Ut,M3;

- Rzepowo – 11MR; 12Ut; 15RTL; 16Ut,MR;

- Piaseczno – 3Ut; 5UT,US,ZP; 6Ut,M3; 7M3,Ut; 8M3; 9Ut;10US,Ut;

- Czarne Wielkie – 2M3,Ut; 3US; 4Ut,US; 6MR; 8Ut;

- Ostroróg – 1RTL; 2M1,Ut; 3MR, 4M1;

oraz dla obrębu Stare Drawsko – Wyspa Bielawa - 4Ut,US*.

Wyznacza się nowe tereny pod funkcję gospodarczą, głównie zlokalizowaną na południe od miasta Czaplinek – 26G i 27 G (teren miasta Czaplinka), 1G,Ut (obręb Piekary).

Realizując zapotrzebowanie pod tereny wielofunkcyjne z dominującą funkcją mieszkalną zostały zaproponowane nowe przeznaczenia w następujących lokalizacjach:

- miasto Czaplinek (wraz z obrębami przyległymi – Niwka, Kołomąt, Nowy Czaplinek) – 1MR,Ut; 5RTL; 8M1; 9M1; 10M1,RTL; 11M1,RTL (obręb Kołomąt); 7M1; 8M1;
- poszerzenie funkcji mieszkalnej w miejscowościach: Niwka, Siemczyno, Piaseczno, Rzepowo, Głęboczek, Czarne Wielkie, Kluczewo, Sikory.

Poprzez ustalenia przeznaczenia terenów na określone cele i zasad ich zagospodarowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego stanowi podstawę do działań zmierzających do zrównoważonego rozwoju gospodarki przestrzennej. Jednym z głównych celów studium jest realizacja zapotrzebowania społecznego, które sprowadza się w przyszłości do realizacji przedsięwzięć i inwestycji.

Powiązania studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy z innymi dokumentami

Dokumentami powiązanymi ze studium są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy, które stanowią prawo miejscowe i jednoznacznie określają przeznaczenie danego terenu oraz zasady jego zagospodarowania.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy stanowi podstawowy dokument kształtujący politykę przestrzenną gminy. Na podstawie studium sporządza się miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowiące prawo miejscowe i szczegółowo precyzujące charakter, formę i sposób zagospodarowania terenu.

Sporządzane studium lub jego zmiana powinna uwzględniać zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy. Zakres zmiany uwzględnia powyższe uwarunkowania, głównie dotyczy to istniejącej infrastruktury komunikacyjnej. Podobnie w przypadku wytycznych zawartych w planie zagospodarowania województwa oraz strategii województwa.

1.3. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Informacje zawarte w niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko, zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz zostały dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanych zmian studium oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z projektowanymi zmianami.

Sporządzenie niniejszej prognozy poprzedziła inwentaryzacja terenu, kompleksowe badania i pomiary terenowe oraz analiza materiałów archiwalnych (zarówno aktów prawnych jak i specjalistycznej literatury oraz zasobów kartograficznych). Przy sporządzaniu prognozy zostały uwzględnione informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzone dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, będącego przedmiotem postępowania.

Przestudiowanie materiałów wymienionych poniżej, a także badania terenowe pozwoliły rozpoznać stan i funkcjonowanie środowiska, jego sposób użytkowania oraz stan jego ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym różnorodności biologicznej.

Przeprowadzono analizę i ocenę przydatności terenów pod względem planowanych funkcji terenu oraz ich oddziaływań na środowisko (rozpatrywanych na różnych płaszczyznach i przestrzeni czasowej).

Oceniono istniejące problemy ochrony środowiska i potencjalne zagrożenia środowiska, istotne z punktu widzenia projektowanych zmian studium oraz wpływ zapisów ustaleń tego dokumentu na jego funkcjonowanie.

W prognozie ustosunkowano się do projektu zmian studium, w zakresie przyjętych w nim założeń ochrony środowiska. Zwrócono uwagę na ewentualne niepożądane konsekwencje i zagrożenia, proponując sposoby ich minimalizowania. Przedstawiono rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.

Prognoza obejmuje tereny objęte projektem zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy na tle obecnego stanu oraz potrzeb i uwarunkowań rozwoju przestrzennego wraz z oddziaływaniem wynikającym z realizacji ustaleń tego dokumentu.

Podczas sporządzania niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały:

- Atlas klimatycznego ryzyka uprawy roślin w Polsce, Cz. Koźmiński, 2001 r.;
- Badania klimatu lokalnego, J. Paszyński, J. Skoczek (oprac.), Dok. Geogr., 5, s. 116, Warszawa, 1964 r.;
- Jednostki przestrzenne DPK, prof. dr hab. A. Kostrzewski, dr M. Mazurek, dr Z. Zwoliński, mgr J. Szpakowski, Uniwersytet A. Mickiewicza, 1997, Poznań;
- Katalog jezior Polski, cz. I: Pojezierze Drawskie, Choiński A. 1991: Wyd. Naukowe UAM, Poznań);
- Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska. Liro A., Fundacja IUCN Poland, Warszawa, 1995 r.;
- Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej, Warszawa, 2003 r.;
- Mapa Drawskiego Parku Krajobrazowego - projekt Planu Ochrony 1:25 000;
- Mapa Geologiczna Polski - mapa utworów powierzchniowych; arkusz Szczecinek nr 15 A, (N-33-81/82), w skali 1: 200 000, opracowanie: Przedsiębiorstwo Geologiczne (S. Maksiak, W. Mróz) – 1974 r., udostępnił PIG Warszawa w 2008 r.;
- Mapa Hydrogeologiczna Polski, 1 : 50 000, arkusze: N-33-93-A 196 – Czaplinek (opracowała: Halina Bielecka, redaktor arkusza A. Wijura) oraz N-33-93-B Łubowo (opracowali: Bogusław Bielec, Tomasz Operacz, redaktor arkusza A. Sadurski), PIG Warszawa;
- Mapa podziału fizyczno-geograficznego Polski J. Konradzkiego, 2000 r.;
- Mapy glebowo-rolnicze 1: 5 000;
- Mapy topograficzne, skala 1: 10 000 oraz 1: 50 000 arkusze: Połczyn Zdrój N-33-81-C, Łubowo N-33-93-B; Świerczyna N-33-93-D, Złocieniec N-33-93-A;
- Materiały z inwentaryzacji terenowych środowiska przyrodniczego obszarów środkowo-północnej części gmina Czaplinek;
- Materiały z konferencji „Przyroda Drawskiego i Ińskiego Parku Krajobrazowego geologia, gleby, szata roślinna i świat zwierzęcy”, Cieszyń Drawskie, 2003 r.;
- Metody opracowań topoklimatycznych. M. Kluge (red.), Dok. Geogr., 3, s. 116, Warszawa, 1980 r.;
- Objąsnienia do mapy geologicznej Polski 1: 200 000, arkusz Szczecinek, pod red. J.E. Mojskiego, Wydawnictwo Geologiczne, Warszawa, 1978 r.;
- Objąsnienia do mapy hydrogeologicznej Polski 1: 50 000, arkusz Czaplinek, opracowała: Halina Bielecka, PIG, Warszawa, 2004 r.;

- objaśnienia do mapy hydrogeologicznej Polski 1: 50 000, arkusz Łubowo, opracowali: Bogusław Bielec, Tomasz Operacz, PIG, Warszawa, 2004 r.;
- Pięcioletnia ocena jakości powietrza za lata 2002-2006, WIOŚ Szczecin, 2007;
- Plan Gospodarki Odpadami Gminy Czaplinek na lata 2004-2011, Szczecin, 2004 r.;
- Plan ochrony Drawskiego Parku Krajobrazowego”, A. Szwichtenberg, projekt, Koszalin, 1998 r.;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego, RBGPWZ w Szczecinie, 2002 r.;
- Polskie obszary Natura 2000. www.natura2000.mos.gov.pl/natura2000;
- Powiatowy Program Ochrony Środowiska i Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Drawskiego na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011, Drawsko Pomorskie, 2003 r.;
- Program Ochrony Środowiska Gminy Czaplinek na lata 2004-2011, Szczecin, 2004 r.;
- Program ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego, Szczecin, 2002 r.;
- Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski, Matuszkiewicz W., 2002, PWN, Warszawa;
- Przyroda Pomorza Zachodniego, praca zbiorowa, Szczecin 2002 r.;
- Raport o stanie środowiska w woj. zachodniopomorskim w latach 2004-2005. Inspekcja Ochrony Środowiska – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, 2007 r.;
- Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2002-2003, WIOŚ Szczecin, 2004;
- Roczna ocena jakości powietrza dla województwa zachodniopomorskiego - raport za 2007 rok, WIOŚ Szczecin, 2008.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Czaplinek z dnia 28 września 2001 r. INVEST PLAN Sp. z o.o. Poznań - Czaplinek;
- Waloryzacja przyrodnicza gminy Czaplinek (operat generalny), Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie 2004 r., wraz z mapą w skali 1:25 000;
- Waloryzacja wartości kulturowych gminy Czaplinek, Biuro „Redan”, Szczecin, 2006 r. wraz z mapami;
- Zasoby kartograficzne (ortofotomapy, mapy ewidencji gruntów, mapy sytuacyjno-wysokościowe, mapy topograficzne) - www.geoportal.gov.pl.

b) akty prawne

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 08. Nr 25, poz. 150, Nr 11, poz. 708, Nr 138, poz. 865 i Nr 154, poz. 958, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.);
- Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.);
- Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (Dz.U.2004 Nr.121, poz.1266);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. 05. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 04. Nr 121, poz. 1266 i Nr 237, poz. 1657, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa, w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 08. Nr 199, poz. 1227);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. 07. Nr 39, poz. 251 i Nr 88, poz. 587 oraz z 2008 r. Nr 138, poz. 865 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2000 r. nr 56, poz. 679, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz. 96, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. 02. Nr 155, poz. 1298);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 maja 2005 r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000 (Dz. U. 05. Nr 94 poz. 795);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U.04. Nr 229, poz. 2313);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. 198, poz. 1226);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. Nr 220, poz. 2237);

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz. U. Nr 168, poz. 1764);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (Dz. U. Nr 168, poz. 1765);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy, przyporządkowania zbiorników wód podziemnych do właściwych obszarów dorzeczy, utworzenia Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej oraz podziału obszarów dorzeczy na regiony wodne (Dz. U. Nr 232, poz. 1953);
- Uchwała Rady Miejskiej w Czaplinku nr XXXVI/317/09, z dnia 24 lutego 2009 r., w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czaplinek.

1.4. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanych zmian studium oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Analizę skutków realizacji postanowień projektowanych zmian studium proponuje się wykonać dwuetapowo:

I etap analizy: weryfikacja istniejącej dokumentacji dotyczącej przedmiotowej inwestycji (z zakresu planowania przestrzennego, prawa budowlanego i ochrony środowiska) oraz opis stanu realizacji danej inwestycji lub zainwestowania obszaru, dla którego wprowadziło się nowe przeznaczenie. W odniesieniu do opisu stanu realizacji inwestycji powinno się uwzględniać stopień postępu lub fazy projektowej, na jakim znajdują się inwestycje oraz stanu procedury, także w odniesieniu do oceny oddziaływania na środowisko (monitoring poinwestycyjny).

Należy uwzględnić wszelkie uwarunkowania realizacji inwestycji wykonywanych na podstawie studium w szczególności realizację miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przy dokonaniu powyższej analizy uwzględniającej uwarunkowania prawne, wynikające z procedury oceny oddziaływania na środowisko powinno uzyskać się informację o skutkach realizacji dokonanej zmiany na środowisko. Analizując stan planowania tego terenu oraz wydanych decyzji administracyjnych i pozwoleń uzyska się informację o stanie prawnym i poziomie zainwestowania terenów przeznaczonych pod zainwestowanie.

II etap analizy: wizja lokalna i inwentaryzacje terenowe obszaru objętego zmianą studium.

Weryfikacja istniejącego stanu zaawansowania wykorzystania terenu pod przedmiotową inwestycję oraz opis tego stanu realizacji inwestycji lub zainwestowania obszaru, dla którego wprowadziło się nowe przeznaczenie.

Na podstawie wizji lokalnych oraz w wyniku przeprowadzenia analizy procedur lub sporządzania dokumentów strategicznych gminy uzyska się wiedzę co do faktycznego stanu realizacji inwestycji.

Weryfikację stanu wykonania zapisów projektowanej zmiany studium proponuje się raz na kadencję Rady Gminy tj. raz na 4 lata, zgodnie z art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

1.5. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Biorąc pod uwagę lokalizację gminy Czaplinek w stosunku do położenia względem granic kraju nie przewiduje się oddziaływania transgranicznego na środowisko. Zakres zmiany studium dotyczy środkowo - północnej części gminy zlokalizowanej centrum województwa zachodniopomorskiego, w wyniku czego oddziaływanie transgraniczne na środowisko nie będzie występowało.

W związku z projektowaną zmianą studium, ze względu na odległość od granic sąsiednich państw, stwierdza się jednoznaczny brak możliwości wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko pochodzącego z terytorium Polski.

1.6. Streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w prognozie

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona na potrzeby zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy dla zmiany przeznaczenia poszczególnych terenów głównie pod następujące kierunki – funkcje: mieszkalne, szeroko pojęte usługi turystyki oraz działalność gospodarczo – przemysłową.

Na wstępie została określona podstawa prawna niniejszego dokumentu, opisana lokalizacja oraz uwarunkowania prawne dla przedmiotowej zmiany studium. Zmiana studium zakłada wprowadzeniu nowych funkcji umożliwiającą realizację inwestycji związanych z usługami turystyki, stworzeniem rezerw gruntów pod wielofunkcyjne mieszkalnictwo oraz stworzeniem znacznych rezerw terenów pod funkcję gospodarczą.

Następnie dokonano analizy stanu środowiska oraz określono potencjalne zmiany stanu w przypadku braku realizacji zmiany studium. Główną tezę analizy jest stwierdzenie, że stan

środowiska w przypadku terenów nowo przeznaczanych pod mieszkalnictwo oraz usługi turystyki mogą znacznie wpłynąć na te tereny. W przypadku terenów o nowo projektowanej funkcji gospodarczej ich stopień obciążenia środowiska będzie uzależniony od rodzaju i skali inwestycji realizowanych w ramach tych terenów. Dokładne oddziaływanie tych funkcji na środowisko będzie można określić dopiero na dalszym etapie planowania.

Dokonano analizy istniejących problemów ochrony środowiska istotnych dla realizacji projektowanych zmian studium oraz obszarów podlegających ochronie. Tereny, dla którego określa się zmianę studium znajdują się w granicach: obszarów NATURA 2000 „Ostoja Drawska” PLB320019 i „Jeziora Czaplinskie” PLH 320039, obszaru Drawskiego Parku Krajobrazowego oraz obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”, zlokalizowanego na północ od drogi krajowej nr 20 i linii kolejowej przecinającej gminę na kierunkach wschód – zachód. W wszystkie nowo ujęte tereny i projektowane dla nich funkcje będą wpływały na powyższe obszary (poza tymi nie zlokalizowanymi w tych obszarach – opis dokładny w pkt 7). Ich stopień wpływu i obciążenia środowiska będzie uzależniony od szczegółowych parametrów poszczególnych inwestycji realizowanych na podstawie projektowanych zmian. Co dopiero może być znane na późniejszym etapie planowania przestrzennego (w trakcie realizacji miejscowych planów) lub przy procesie inwestycyjnym.

Określono znaczące oddziaływania projektowanych zmian, które zostały przeanalizowane pod kątem wpływu na środowisko oraz na jego poszczególne elementy. Dokonano analizy wpływu projektowanych zmian kierunków zagospodarowania na poszczególnych terenach na podstawowe elementy środowiska, biorąc pod uwagę stopień oddziaływania, granice czasowe oraz ich intensywność.

W formie podsumowania przedstawiono propozycje rozwiązań mających zapobiegać i ograniczać negatywnym oddziaływaniom na środowisko projektowanych zmian. Przede wszystkim zaproponowano wytyczne, jakie należałoby zawrzeć w projektowanym dokumencie, aby zminimalizować potencjalne negatywne oddziaływanie projektowanych inwestycji. Określono zapisy kształtujące zagospodarowanie terenów, które należałoby wprowadzić i zrealizować w dalszym procesie projektowania oraz samym procesie inwestycyjnym.

2. Określenie oraz ocena istniejącego stanu środowiska (także objętego przewidywanym znaczącym oddziaływaniem) oraz określenie potencjalnych zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanych zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Regionalizacja przyrodnicza obszaru

Fizjografia

Według podziału na krainy fizyczno-geograficzne Polski prawie cały obszar opracowania położony jest na terenie Pojezierza Drawskiego (mezoregion 314.45), wchodzącego w skład Pojezierze Południowobałtyckiego (wg Kondrackiego) (ryc. 2). Część obszaru, położona przy jez. Czaplino oraz na południowy-wschód od Czaplinka znajduje się w obrębie Pojezierza Szczecineckiego (314.66). Na terenie Równiny Wałeckiej (314.65) natomiast położony jest teren miejscowości Miłkowo, Czarne Małe, Łysinnin i Ostroróg.

Według opracowania „Jednostki przestrzenne Drawskiego Parku Krajobrazowego”, sporządzonym pod nadzorem prof. dr hab. A. Kostrzewskiego, w 1997, obszar objęty opracowaniem położony jest w przeważającej mierze w obrębie mikroregionu – **Pojezierze Drahimskie (314.455)**, wydzielonym z mezoregionu - **Pojezierze Drawskie**. Autorzy opracowania mikroregion ten podzielili na kilkanaście typów terenu. Według tego podziału tereny leżące:

- w okolicy wsi Kluczewo i Prosinko znajdują się na terenie **Niecki Kluczewskiej**;
- nad jez. Drawskim i jez. Żerdno położone są na terenie **Kotliny Drawskiej**;
- w okolicy wsi Kuszewo znajdują się w obrębie **Wzniesień Kuszewskich**;
- pomiędzy jeziorami Drawsko a Dołgie Wielkie, Nątlino i Czaplino położone są na terenie **Kępy Nowoczaplineckiej**;
- przy rynnach jezior Dołgie Wielkie, Nątlino i Czaplino położone są w obrębie **Bruzdy Czaplineckiej**;
- w sąsiedztwie jez. Komorze położone są w obrębie **Rynny Komorza**;
- w okolicy jezior: Pławno, Łęka, i Kaleńskie położone są na terenie **Pojezierza Kaleńskiego**.

Tereny przy miejscowości Czarne Wielkie położone są natomiast w obrębie **Wysoczyzny Chłapowskiej** wydzielonej z mikroregionu **Wysoczyzna Połczyńska (314.453)**.

Klimat

Według podziału Polski na regiony klimatyczne teren objęty opracowaniem należy do **Regionu Środkowopomorskiego (R-VII)** (A. Woś 1999), obejmującego znaczną część Pojezierza Drawskiego. Panuje tu klimat przejściowy, pomiędzy klimatem morskim a klimatem o cechach bardziej kontynentalnych. Zróżnicowanie fizjograficzne terenu oraz bliskość morza powoduje stosunkowo duże zróżnicowanie klimatyczne. Oczywiście w poszczególnych miejscach czy fragmentach gminy poszczególne parametry klimatyczne będą odbiegać od średnich regionu, na co ma wpływ ukształtowanie terenu, jego nachylenie względem kierunków świata, lesistość, obecność zbiorników i cieków wodnych, zadrzewień przydrożnych, małych śródpolnych kęp zadrzewień lub obecność zabudowy. Wówczas będziemy mówić o lokalnym klimacie lub topoklimacie.

Na omawianym obszarze nie notuje się występowania skrajnych, w porównaniu z innymi regionami, wartości średnich liczb dni z wyróżnionymi typami pogody. Przeciętna roczna temperatura na tym terenie i w okolicach wynosi ok. 7,0-7,3 °C przy przeciętnej temp. miesiąca najcieplejszego (lipiec) od 16,3 do 16,9 °C, a najchłodniejszego (styczeń) ok. – 1,5 °C. Przeciętna temperatura okresu maj – lipiec mieści się w przedziale 13,7-14,7 °C.

Okres wegetacyjny trwa tu 208-215 dni, ze średnią temperaturą powyżej 5°C i zaczyna się w pierwszej dekadzie kwietnia, a kończy wraz z końcem października. Okres zimy zaczyna się przed 13 XII i trwa 65-90 dni. Zaleganie pokrywy śnieżnej 45-65 dni, choć zdarzają się zimy zupełnie bezśnieżne, a okresy bezśnieżne są pospolite niemal corocznie i trwają średnio 40-60 dni.

Przeważają wiatry zachodnie, dominujące w okresie lata i jesieni. Zimą najczęściej występują wiatry południowo-zachodnie. Średnia prędkość wiatru w roku wynosi od 3,5 do 4 m/s (mierzona na wysokości 10 m nad poziomem gruntu).

Poziom usłonecznienia wynosi ok. 1515 h/rok (4,5 h/dzień). Poziom promieniowania całkowitego dochodzi do 3700 MJ/m² na rok.

Analizowany obszar jest bogaty w opady, które są wyższe o 5-20% w stosunku do średniego rocznego opadu z wielolecia określonego dla Polski. Roczna suma opadów w roku przeciętnym osiąga wartość 713 mm. Najmniej opadów notuje się w lutym i marcu, a najwięcej w lipcu.

Omawiany obszar charakteryzuje się dużą wilgotnością względną powietrza, głównie ze względu na sąsiedztwo jeziora. W skali rocznej wynosi ona 81%. Jej maksimum przypada

na miesiące jesienne. Wysoką wilgotnością odznaczają się tereny położone w dolinach i w pobliżu dużych jezior.

Pogoda korzystna pod względem biometeorologicznym (dni z pogodą ciepłą, komfortową i chłodną bez stanów parności i opadów codziennych) panuje przez większą część roku (średnia wieloletnia 283,6 dni). Najwięcej dni o optymalnych warunkach pojawia się w czerwcu, najmniej - w lutym. Pogoda niekorzystna (całodzienne opady i zamglenia) występuje ok. 46 dni w roku, najrzadziej w czerwcu (średnio 1,5 dnia), najczęściej w listopadzie, grudniu i marcu - średnio 5 dni w miesiącu. Liczba dni gorących wynosi 18-22 w roku (temperatura powyżej 25°C). Charakterystyczna dla tego typu klimatu jest łagodna amplituda temperatur. Średnia roczna temperatura to 7,0°C; w okresie wegetacyjnym wynosi 12,7°C, a średnia w okresie maj-lipiec 14,4°C.

W porównaniu z klimatem północnego pasa Pojezierza obserwuje się tu wyraźnie mniejsze opady atmosferyczne, większą liczbę dni gorących, większy stopień kontynentalizmu oraz wcześniejszą i dłuższą zimą.

Topoklimaty

Obszar opracowania cechuje się dużym zróżnicowanymi warunków topoklimatycznych. Na omawianym terenie, wg Paszyńskiego (1980), można wyróżnić następujące podstawowe typy topoklimatu:

1. **Topoklimaty form wypukłych** (z niewielkim stopniem niebezpieczeństwa przymrozków lokalnych pochodzenia radiacyjnego lub radiacyjno-adwekcyjnego)
 - wzniesienia w Starym Drawsku, Żerdnie i Piasecznie;
 - teren wzniesień w okolicy Kuszewa i Sikor;
 - tereny o bardzo urozmaiconej rzeźbie - obszar Kępy Nowoczaplineckiej i Pagórków Rzepowskich.
2. **Topoklimaty form wklęsłych** (z częstymi inwersjami temperatury powietrza, narażone w największym stopniu na niebezpieczeństwo przymrozków pochodzenia lokalnego).
 - obszar polany śródleśnej w Czarnym Wielkim, tereny w dolinie Drawy w: Prosinku, Żerdnie i Rzepowie, tereny w obszarze Bruzdy Czaplineckiej;
3. **Topoklimaty obszarów zalesionych**, gdzie wskutek osłonięcia powierzchni granicznej przed wypromieniowaniem przez okap leśny, występują stosunkowo wysokie wartości składnika L (promieniowanie ciepłe podłoża (wypromieniowanie efektywne) w zakresie

długofalowym) - nocne spadki temperatury są znacznie mniejsze niż na obszarach sąsiednich - tereny w Starym Drawsku.

4. **Topoklimaty obszarów silnie zurbanizowanych i uprzemysłowionych** - topoklimat z występującym członem S (ciepło wyzwalone sztucznie przy procesach spalania) i z przeciętnymi wartościami składnika P. Są to tereny silnie zurbanizowane lub uprzemysłowione, położone na równinie, gdzie przy niesprzyjających warunkach synoptycznych zanieczyszczenie atmosfery w warstwie przyziemnej może być stosunkowo znaczne - Bruzda Czaplinecka – teren miasta Czaplinka.
5. **Topoklimat zbiorników wodnych** - topoklimat o bardzo dużych wartościach składnika B (wymiana ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem wskutek przewodzenia). Obejmuje on zbiorniki wodne, naturalne i sztuczne oraz ich bezpośrednie otoczenie, gdzie wskutek dużej pojemności cieplnej i dobrej przewodności cieplnej podłoża dobowe amplitudy temperatury w przyziemnej warstwie powietrza są znacznie mniejsze aniżeli na terenach sąsiednich - obszary w obrębie jez. Drawsko, Czaplino, Komorze, Kaleńsko, Pławno, Rzepowskie, Piasecznik Wielki, Prosino, Krzemno, Dołgie Wielkie, Nątłino, Sikory i Krosino.

Geologia i geomorfologia

Podłoże obszaru opracowania stanowi jednostka strukturalna kompleksu permsko-mezozoicznego - **wał pomorski**. Według opisów Dobreckiej E. i Piotrowskiego A. z Państwowego Instytutu Geologicznego (Szczecin) część gminy Czaplinek, będąca przedmiotem opracowania, leży w środkowej, najsilniej wydźwigniętej części wału, zwanej **blokiem tektonicznym Czaplinka**. Charakterystyczną cechą bloku Czaplinka jest silne sfałdowanie utworów mezozoicznych tworzących szereg form antyklinalnych i synklinalnych ciągnących się równolegle do osi wału pomorskiego. Przecinają je uskoki: półczyński i złocieniecki biegnące poprzecznie do osi wału. W budowie geologicznej bezpośredniego podłoża czwartorzędu biorą udział osady jury dolnej oraz trzeciorzędu. Największe rozprzestrzenienie na powierzchni podczwartorzędowej mają osady oligocenu i miocenu maskujące starsze struktury (synkliny i antykliny).

Osady czwartorzędowe występują powszechnie na całym omawianym obszarze i pokrywają całą powierzchnię omawianego obszaru. Całkowita miąższość pokrywy czwartorzędowej wynosi 90-185 m. Największe miąższości notuje się w rynnach subglacialnych i depresjach glacitektonicznych. Mała ich miąższość występuje w obrębie wzniesień

powierzchni podczwartorzędowej oraz w rynnie glacialnej jeziora Drawsko, gdzie wynosi 10-15 m.

Teren opracowania znajduje się w obrębie tzw. garbu pojeziernego, ulokowanego w strefie maksymalnych spiętrzeń glacitektonicznych, które powstały podczas zlodowaceń środkowopolskich na elewacji starszego podłoża (elewacja Czaplinka).

Procesy akumulacji i erozji glacialnej oraz fluwioglacialnej zachodzące w czasie ostatniego zlodowacenia oraz postglacialne procesy erozyjno-denudacyjne wywarły decydujący wpływ na ukształtowanie się współczesnej rzeźby obszaru opracowania.

W holocenie, w dolinach rzek, powstały tarasy zalewowe, a wokół jezior miała miejsce akumulacja osadów mineralnych i organogenicznych. W głębokich obniżeniach wytopiskowych rozwijała się już od schyłku glaciału akumulacja kredy jeziornej i gytii ilasto-węglanowych. Po wkroczeniu holocenijskiej sukcesji roślinnej nastąpił rozwój torfowisk. Osady organogeniczne osiągają znaczne miąższości (do kilkunastu metrów), co wynika ze sprzyjających warunków rozwoju zbiorowisk torfotwórczych generowanych czynnikami topoklimatycznymi i hydrologicznymi.

Geomorfologia

Obszar opisywanej części gminy znajduje się w zasięgu strefy marginalnej lobu Parsęty przechodzącej ku południowi w ekstremalną strefę sandrów, a ku północy w falistą wysoczyznę polodowcową urozmaiconą pagórkami moren czołowych, formami szczelinowymi i rozciętą licznymi dolinami wód najczęściej o założeniach rynnowych.

Na zapleczu moren czołowych maksymalnego zasięgu fazy pomorskiej przebiegają rynny marginalne jezior: Komorze, Żerdno, Drawsko, Wilczkowo uchodzące do basenu zastoiska złocienieckiego oraz rynny radialne jezior: Siecino, Krosino, Drawsko odprowadzające wody proglacialne na równinę sandru Drawy. Pozostałością po bryłach martwego lodu są misy wytopiskowe zajęte przez np. jezioro Prosino. Na terenie opracowania formy kemowe znajdują się pomiędzy jez. Drawsko a Krosino (rejon Piaseczna i Siemczyna oraz Rzepowa). Przeważają formy kemów limno-glacialnych zbudowanych z piasków drobnoziarnistych, mułków oraz iłów. Występują również wzgórza i pagórki kemów fluwioglacialnych zbudowanych z piasków i żwirów wodnolodowcowych z wkładkami mułków oraz głazów. Niektóre z nich budową wewnętrzną przypominają moreny martwego lodu.

Na północ od strefy marginalnej rozciąga się obszar, wysoko wznoszącej się ponad Równinę Białogardzką, wysoczyzny morenowej, której kulminacje osiągają najwyższe wysokości na Pojezierzu Drawskim np. Spyczyna Góra (203 m n.p.m.) niedaleko Żerdna.

Wysoczyznę rozcinają głęboka rynna subglacialna Drawy. Krawędzie rynien są strome i porozcinane głębokimi jarami.

Pod względem hipsometrycznym analizowany obszar jest bardzo zróżnicowany. Jest to następstwo dużej różnorodności form występujących na powierzchni. Najbardziej urozmaicona rzeźba terenu występuje w sąsiedztwie jez. Żerdno, Komorze, Drawskiego, Piasecznik Wielki i Rzepowskie, do których przylegają obszary pagórkowatej moreny dennej. Najbardziej wyniesionym obszarem są wzgórza położone na północ od jezior Żerdno i Komorze, z kulminacjami: Spiczyna Góra (203 m n.p.m.) k. Starego Drawska i Kukówka (206,2 m n.p.m.) k. Czarne Wielkie. Oprócz jednolitych ciągów wzniesień występuje tu szereg wyniosłości, poprzecinanych zagłębieniami i dolinami z dość licznymi i zróżnicowanymi pod względem wielkości jeziorami.

Na północy opracowania wysoczyzna morenowa, dodatkowo sąsiadująca z sandrem, urozmaicona jest przez liczne rynny glacialne. Wysokości względne pomiędzy dnami dolin, a wysoczyzną osiągają tu wysokości 30-40 m.

Rzeźba terenu południowej części opracowania jest mniej urozmaicona. Dominuje w niej morena denna falista, której powierzchnia jest urozmaicona rynną glacialną jez. Kaleńsko. Różnice wysokości wynoszą tu ok. 20 m.

Różnice wysokości poszczególnych terenów w obrębie obszaru opracowania wynoszą ok. 42 metry. Najwyżej położone są tereny k. Kuszewa, leżące na wzniesieniach osiągających ok. 170 m n.p.m. Najniżej położony teren znajduje się przy ujściu rzeki Drawy z jez. Rzepowskiego – ok. 128 m n.p.m.

Krajobraz omawianego obszaru jest ściśle uzależniony, m.in. od obecności różnych elementów, w tym od rzeźby terenu, występowania naturalnych i sztucznych obiektów kulminacyjnych, kompleksów pól, lasów, wód płynących i stojących, obecności obszarów zabudowanych, jak i pojedynczych obiektów budowlanych, linii komunikacyjnych, energetycznych, a także nasilenia ich występowania i wzajemnego ich przenikania się i uzupełniania.

Dominującym typem krajobrazu na obszarze tej części gminy Czaplinek jest krajobraz młodoglacialny, pagórkowaty pojezierny, poprzecinany dolinami i równinami akumulacyjnymi (den dolinnych). Dominują tu formy plejstocenske - moreny denne. Natomiast z holocenu pochodzą formy subarealne, kształtujące dna dolin i niższe terasy rzeczne.

Gleby i ich użytkowanie

Przeważająca część obszaru opracowania to grunty rolne, tylko niewielką część stanowią grunty leśne. W obrębie obszaru znajdują się także tereny zabudowane – obszary wsi i miasta Czaplinek. Większa część roli w chwili obecnej jest odłogowana i zaniechano na niej jakiegokolwiek upraw. Na polach rozwija się sukcesja wtórna.

Większość obszarów stanowi **rolę klasy V i VI**, a także **IVa i IVb**, niewielki odsetek gleb to gleby klasy III.

W obrębie tych terenów występują fragmenty **kompleksów leśnych**, położonych na gruncie klasy **V i VI**. Część obszarów stanowią małe powierzchnie gruntu występujące w ewidencji jako łąki i pastwiska. Należą one najczęściej do klasy **IV**, w niewielkiej części do klasy **V**.

Teren opracowania pokrywają w przeważającej części gleby pochodzenia mineralnego, gdzie skałą macierzystą są gliny zwałowe i osady piaszczysto-żwirowe (obszar wysoczyzny morenowej). Z utworów tych w przeważającej mierze wytworzyły się tu gleby **brunatne wyługowane i brunatne kwaśne (Bw) oraz gleby brunatne właściwe (B)**. Z map glebowo-rolniczej wynika, że położone są one głównie na piaskach gliniastych lekkich lub piaskach gliniastych mocnych, zalegających na piaskach słabogliniastych i piaskach luźnych lub glinie lekkiej. **Gleby bielcowe i pseudobielcowe (A)** towarzyszą sandrom, których zwarty obszar znajduje się na wschód od jeziora Drawskiego. Słaba jakość gleb bielcowych determinuje ich rolnicze wykorzystanie. Bielice piaskowe rozwinięte z piasków gliniastych zaliczane do IV i V klasy bonitacyjnej, nadają się pod uprawę ziemniaków i żyta. Natomiast gleby bielcowe nagliniaste i glinowe zaliczane są do III lub IV klasy bonitacyjnej. Nadają się one pod uprawę żyta, owsa i ziemniaków. Po zastosowaniu odpowiednich zabiegów agrotechnicznych można uprawiać na ich także pozostałe zboża, okopowe i rośliny pastewne.

Gleby te przeznaczano zazwyczaj pod grunty orne, które pod względem przydatności rolniczej należą do gleb słabych. W przeważającej mierze stanowią one kompleksy **żytnie: słaby (6) i najslabszy (7)**, rzadziej **żytni dobry (5) i bardzo dobry (4)**. Są to gleby o małej opłacalności produkcji rolnej.

Gleby organiczne i mineralno-organiczne natomiast, powstałe na podłożu holocenijskim (hydromorficzne, utworzone z torfów i gytii), zajmują doliny rzeczne, baseny pojeziorne i obniżenia terenu. Zajmują one stosunkowo niewielką powierzchnię terenu opracowania i należą do nich: **gleby mułowo-torfowe (Emt), gleby torfowe i murszowo-torfowe (T/n)** -

zalegające często na glinie lekkiej, **gleby murszowo mineralne i murszowate (M)** - położone na utworach piaszczystych. **Mady (F)** wyściełają dolinę Drawy oraz pas wokół jeziora Drawsko. Są to gleby związane z osadami wodnymi powstającymi podczas okresowych wezbrań Drawy czy zmian poziomu wód wymienionych zbiorników. Odznaczają się warstwowym ułożeniem namulów, ilów, piasków odkładanych w czasie każdego wylewu.

W obrębie tych gleb organicznych i mineralno-organicznych zazwyczaj istnieją łąki, funkcjonujące jako użytki zielone (zazwyczaj **średnie – 2z oraz słabe i bardzo słabe – 3z**), na których dziś w przeważającej części terenów opracowania, gospodarka rolna została zaniechana. W wielu miejscach tereny te, położone nad jeziorami i w dolinach rzek, wykorzystywane są jako miejsca rekreacji.

Hydrologia

Warunki hydrograficzne są ściśle związane z rzeźbą terenu, która wyznacza powierzchniowy układ sieci wodnej. Warunkuje je także budowa geologiczna i klimat.

Wody powierzchniowe

Teren opracowania leży w dorzeczu Odry w obrębie fragmentów zlewni IV rzędu rzek: Drawy (na przeważającym obszarze) oraz Gwdy (część południowa, wokół jeziora Kaleńskie; teren w obrębie Miłkowo oraz część północno-wschodniej – przy jez. Komorze – wschodnia część obrębu Sikory). Rzeki te są prawobrzeżnymi dopływami Noteci (III rząd) w zlewni II rzędu Warty. Jest to obszar objęty systemem wodno-gospodarczym zlewni Warty, podlegającym pod Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu (RZGW). Północna część obrębu Czarne Wielkie, w okolicy jez. Kołbackich należy do dorzecza rzeki Parsęty. W okolicy terenów w tym obrębie przebiega główny dział wodny I rzędu oddzielając wspomniane systemy odwodnieniowe Drawy i Gwdy od systemu odwodnieniowego Parsęty. Teren ten administrowany jest przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie (RZGW). Wszystkie obszary podlegają także pod Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie (ZZMiUW).

Jeziora

Charakterystyczną cechą zlewni Drawy jest jej duża jeziorność. W górnym biegu Drawy 34% biegu rzeki przypada na jeziora. W obrębie omawianej części gminy Drawa przepływa przez 5 jezior, z których największe, najgłębsze, o bogatej linii brzegowej

z licznymi zatokami i półwyspami jest jezioro Drawskie. Po Czarnej Hańczy jest to drugie, co do głębokości, jezioro w Polsce (83 m).

Największe jeziora występujące na omawianym obszarze są jezioro: Drawsko, Komorze (gmina Borne Sulinowo), Żerdno, Krosino, Czaplino, Kaleńskie, Prosino, Pławno, Dołgie Wielkie, Piasecznik Wlk., Rzepowskie, Łęka, Okole, Natlino i Sikory.

Jezioro Żerdno (Srebrne) i Kaleńskie oraz Komorze zaliczono do II klasy czystości wód powierzchniowych, natomiast wody jeziora Drawsko, Krosino, Pławno, Czaplino i Rzepowskie sklasyfikowano jako III klasowe. Generalnie jednak czystość wód jezior występujących na terenie gminy Czaplinek kształtuje się na bardzo wysokim, zadawalającym poziomie, co jeszcze bardziej podkreśla walory przyrodnicze tej gminy.

Nie zaobserwowano na omawianym obszarze typowych źródeł o znaczeniu hydrogeologicznym.

Wody powierzchniowe nie są ujmowane na terenie opisywanych obszarów.

Najcenniejszymi pod względem krajobrazowym zbiornikami gminy są te, które posiadają bogatą, rozbudowaną linię brzegową, ostro wznoszące się skarpy misy jeziornej, otoczone kompleksami lasów liściastych, a także posiadają w swoim obrębie jeziora, półwyspy i zatoki. Do takich jezior, w obrębie opisywanego obszaru, należy zaliczyć jez. Drawsko, Kaleńskie, Krosino, Nobliny i Żerdno.

Rzeki

Teren opracowania, tak jak wspomniano powyżej zasadniczo odwadniana jest przez **zlewnię Drawy**, z której wody, za pośrednictwem Noteci, Warty i Odry odprowadzane są do Bałtyku. Niewielki obszar gminy wraz z terenem Kuszewo i Sikory (zlewnia jeziora Komorze) odwadniany jest, przez **Pilawkę** i dalej - przez **Gwdę**, do Noteci. Podobnie okolice jeziora Kaleńsko – tereny Stare Kaleńsko należą do zlewni rzeki Gwdy. Północno-wschodnia część gminy (obszary położone w obrębie Czarne Wielkie), leży natomiast w **zlewni Dębnicy**, odprowadzającej wody do Parsęty i do Morza Bałtyckiego.

Rzeka Drawa, przepływająca przez jezioro Drawsko jest drugim, co do wielkości po Gwdzie, dopływem Noteci (185,9 km - z tego 14,5 km na terenie gminy). Powierzchnia zlewni osiąga 3198 km². Bezwzględny spadek rzeki wynosi 122 m, zaś jej średni spadek jednostkowy wynosi - 0,61%, natomiast przepływ - 19 m³/s. Powierzchnia zlewni posiada

około 3200 km², a jej długość prawie 200 km. Jest największym ciekim gminy Czaplinek. Źródła jej leżą pomiędzy Połczynem Zdrój, a Kluczewem - poza granicami gminy, w gminie Połczyn Zdrój, w pasie wzniesień morenowych, w rynnie subglacialnej, powyżej jez. Małego, na wysokości 150 m n.p.m., a uchodzi w Krzyżu na rzędnej 28 m n.p.m. Drawa przepływając przez liczne jeziora (Prosino, Żerdno, Drawsko, Rzepowskie, Krosino), nad którymi położone są obszary objęte opracowaniem posiada niezwykle cenne walory krajobrazowe i przyrodnicze. Jest najpiękniejszą rzeką Pojezierza Drawskiego.

Wykonane badania czystości wód powierzchniowych wykazały dla Drawy I klasę czystości - na odcinku od źródeł do jeziora Żerdno, II klasę czystości poniżej jeziora Drawsko oraz III klasę czystości poniżej Złocieńca.

Tereny podmokłe obejmujące torfowiska, bagna, mokradła na terenie opracowania są dość licznie reprezentowane. Znaczna część mokradeł leży na obszarach agrocenoz. W licznych zagłębieniach, znajdują się mniejsze i większe obszary terenów podmokłych. Przez zaniechanie konserwacji urządzeń melioracyjnych na wielu gruntach rolnych spotykano oczka śródpolne.

Wody podziemne

Pod względem hydrogeologicznym obszar opracowania znajduje się w regionie pomorskim (V) w rejonie pilskim (V_A).

Analiza dostępnych danych źródłowych wskazuje, że obszar opracowania leży poza terenem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Najbliższy GZWP oznaczony jako 125 obejmuje, m.in. tereny gminy Złocieniec i Drawsko Pomorskie.

Z punktu widzenia rozprzestrzenienia, wykształcenia, a także potencjalnej zasobności wód podziemnych, dominującym na omawianym obszarze jest piętro czwartorzędowe. Występujące w nim warunki hydrogeologiczne są pochodną budowy geologicznej i formujących je procesów.

Brak jest danych o wodoności utworów trzeciorzędowych i mezozoicznych (w obrębie obszaru opracowania nie ma otworów hydrogeologicznych ujmujących wody z tych pięter stratygraficznych).

Rozpoznanie hydrogeologiczne dotyczące czwartorzędowych poziomów wodonośnych jest przestrzennie dość równomierne, natomiast dla prawidłowej oceny wodoności warstw w profilu pionowym brak jest otworów przewiercających cały

kompleks osadów czwartorzędu. Według objaśnień Szczegółowej Mapy Hydrologicznej Polski wynika, że studnie w obrębie arkusza Czaplinek wykonano do głębokości w przedziale 18-120 m.

Powszechność i dostępność wód piętra czwartorzędowego nie wymusza wykonywania na omawianym obszarze głębszych otworów hydrogeologicznych. Czwartorzędowe piętro wodonośne, stanowiące na omawianym obszarze jedyne piętro użytkowe, jest związane z plejstocеныskimi piaskami i żwirami wodnolodowcowymi zlodowacenia północnopolskiego fazy pomorskiej i poznańsko-leszczyńskiej oraz niżej ległymi zlodowacenia środkowopolskiego.

Można tu wydzielić poziom międzyglinowy górny, który stanowi na omawianym obszarze główny użytkowy poziom wodonośny oraz fragmentarycznie występujący dolny poziom międzyglinowy mający znaczenie podrzędne.

Regionalizacja hydrogeologiczna

Omawiane tereny, będące przedmiotem opracowania zostały przyporządkowane do siedmiu różnych jednostek hydrogeologicznych w rejonach występowania czwartorzędowego poziomu wodonośnego o charakterze użytkowym. Cztery jednostki hydrogeologiczne znajdują się na arkuszu Czaplinek Mapy Hydrologicznej Polski, w skali 1: 50 000 i kolejne trzy na arkuszu Łubowo:

- Jednostka 2cQ I (arkusz Czaplinek) (tereny położone w obrębie Siemczyno);
- Jednostka 3 ab Q III (arkusz Czaplinek) (tereny położone w obrębach: Kluczewo, Prosino, St. Drawsko, Sikory – 10, 11, część 12, 13, wschodnia część Prosinka, część Piaseczna, Czaplinek, Niwka, Żeliszawie, Zawada, Kaleńsko Stare);
- Jednostka 4 a Q III (arkusz Czaplinek) (tereny w obrębie Głęboczka -zachód i częściowo Piaseczna - wschód);
- Jednostka 5 abQIII/Q (arkusz Czaplinek) (tereny w obrębie Głęboczka – zachód, Piaseczna – południe, Kołomąt i Czaplinka – północ);
- Jednostka 1bQI (arkusz Łubowo) (tereny w obrębie Prosinka, Czarnego Wielkiego i Sikor);
- Jednostka 3aQIII (arkusz Łubowo) (teren w obrębie Sikory, przy jez. Komorze);
- Jednostka 5 bQI/Q/Tr (arkusz Łubowo) (teren w obrębie Sikory część wschodnia).

Na terenie opracowania istniejące wodociągi spinają miejscowości: Czaplinek, Nowe Drawsko, Stare Drawsko, Żerdno, Prosinko i Prosino. W pozostałych miejscowościach mieszkańcy korzystają z wody z ujęć indywidualnych – przydomowych.

Publiczne ujęcia wody w obrębie obszaru opracowania istnieją na terenach: Rzepowo, St. Drawsko (zasilające St. Drawsko, Nowe Drawsko i Żerdno) oraz Czaplinek - (Czaplinek, Niwka, Kol. Żeliszewie i Siemczyno).

Szata roślinna i fauna

Szatę roślinną obszaru opracowania stanowi **flora**, czyli gatunki roślin oraz **roślinność**, czyli zbiorowiska roślinne związane z określonymi biotopami o charakterystycznej kombinacji czynników ekologicznych, które odzwierciedlane są w zestawieniu gatunków budujących określone zbiorowisko.

Szata roślinna jaką posiada przedmiotowy obszar w większości odpowiada rolniczemu charakterowi i jest typowa dla tego sposobu wykorzystania gruntów. Teren ten urozmaica szata roślinna lądowo-wodna oraz niewielkie kompleksy leśne.

Roślinność rzeczywista

Ze względu na rolniczy charakter terenu opracowania zdecydowanie największą jego powierzchnię zajmują zbiorowiska związane z gruntami rolnymi. Duża powierzchnia obszaru stanowi tereny zabudowane i zurbanizowane, dlatego też spory tu udział roślinności ruderalnej i ozdobnej, w tym pojedynczych gatunków drzew, szpalerów i alei.

Na **roślinność rzeczywistą** obszaru opracowania składają się następujące **zbiorowiska roślinne**: leśne i zaroślowe, łąkowe, wodne i bagienne, segetalne i ruderalne, oraz okrajkowe.

Łącznie na terenie opracowania stwierdzono kilkanaście różnego typu zbiorowisk roślinnych. Spośród nich największą łączną powierzchnię zajmują zbiorowiska na gruntach rolnych (80 % obszaru opracowania) oraz różne typy zespołów występujących w powiązaniu z kompleksami drzewostanowymi, jak fitocenony oszyjkowe, okrajkowe, murawowe, dróg leśnych, seminaturalne, czyli półnaturalne. Te ostatnie powiązane są przede wszystkim z użytkami zielonymi – łąkami i pastwiskami, których jest około 10 % powierzchni gruntów rolnych. Wykształcają się także jako murawy napiaskowe (psammofilne), głównie na obszarach sandrowych, piaszczystych. Na liście zanotowanych zbiorowisk licznie przeważają ugrupowania półnaturalne, jednak przestrzeń opisywanej części gminy jest w sporym stopniu zajęta przez zbiorowiska synantropijne, tj. antropogeniczne, zbudowane przede wszystkim z gatunków obcych. Część z nich występuje w powiązaniu z gruntami

ornymi, które zajmują większą powierzchnię opracowania, a także z uprawami w przydomowych ogródkach.

Roślinność opisywanej części gminy ma duży walor przyrodniczy. Zaobserwowane w trakcie badań zbiorowiska roślinne reprezentują szerokie spektrum fizjonomicznego zróżnicowania i stopnia złożoności przestrzennej struktury. Szczegółowo zbiorowiska roślinne terenu opracowania scharakteryzowano w opracowaniu ekofizjograficznym wykonanym na potrzeby zmiany studium.

Poniżej opisano cenniejsze zbiorowiska roślinne, które mogą ulec zniszczeniu w wyniku zaprojektowanych nowych funkcji terenu.

Roślinność łąk i pastwisk

Użytki zielone - łąki i pastwiska, zajmują około 10 % powierzchni gruntów rolnych w obrębie obszaru opracowania. Większe arealy znajdują się przeważnie w rozleglejszych obniżeniach wytopiskowych. Większe kompleksy użytków zielonych znajdują się, m.in. w dolinie rzeki Drawy oraz przy północnym krańcu rezerwatu „Prosino”, na gruntach wsi Prosinko i Czarne Wielkie; N i S strona drogi Siemczyno – Głęboć; dolina lewostronnego dopływu Drawy NW od Rzepowa; dolina ciek u uchodzącego do jez. Żerdno przy jego północno-wschodniej zatoce; południowy brzeg jez. Drawsko na północ od Niwki; w dolinie ciek u uchodzącego do jez. Nobliny; w rozwidleniach rzeki Drawisko po północnej stronie Głęboćka.

Na dużych arealach użytków zielonych gospodarka rolna została zaniechana. Uległy one w dużym stopniu wtórnemu zabagnieniu, z braku odbudowy systemów melioracyjnych.

W miejscu niektórych użytków zielonych zostały pobudowane stawy rybne, jak na przykład po południowej rzeki Drawy w Rzepowie.

Na terenie opracowania spotkano niewielkie arealy łąk, pastwisk i towarzyszących im szuwarów, które powiązane są z siedliskami mokrych łąk użytkowanych ekstensywnie. W kompleksie użytków często występują zastoiska wód gruntowych, stale mokre obniżenia terenu, w których rozwinęła się roślinność torfowiskowa. Najczęściej są to niskotorfowiskowe fitocenozy szuwarowe z klasy *Phragmitetea*, ale nierzadko towarzyszą im ugrupowania trawiaste z udziałem roślin z klasy *Scheuchzerio-Caricetea fuscae*. Roślinność ta zwiększa swój areal w miarę postępowania wtórnego zabagnienia spowodowanego brakiem modernizacji rowów melioracyjnych i odbudowy naturalnych cieków, szybko zamulanych sedimentami niesionymi z dorzecza. W obrębie wtórnie zabagnionych kompleksów

roślinności są też przesuszone miejsca wyżej wyniesione. Takie zostały opanowane przez trawy mezofilne, tj. siedlisk średniowilgotnych i średniożyznych, zwykle przez kłosówkę wełnistą *Holcus lanatus* bądź kostrzewę czerwoną *Festuca rubra*. Fitocenozy z udziałem tej drugiej często nawiązują przestrzennie do oligotroficznych muraw zawciagowych *Diantho-Armerietum*, rozwijających się w terenie jeszcze wyżej położonym nad poziom wody gruntowej, bardziej suchym. Oprócz wymienionej kłosówki i kostrzewy w skład łąk wchodzi najczęściej: krwawnik pospolity *Achillea millefolium*, tomka wonna *Anthoxanthum odoratum*, kosmatka polna *Luzula campestris*, babka lancetowata *Plantago lanceolata*, szczaw polny *Rumex acetosella* i szczaw rozpierzchły *Rumex thyrsiflorus*, a także mniszek lekarski *Taraxacum officinale*. Na większych arealach wykształciły się one na lepiej rozwiniętych terasach dennych dolin rzecznych obszarów dennomorenowych zbudowanych z luźniejszych utworów geologicznych.

Przedmiotem opracowania są także tereny zieleni parkowej i cmentarnej, które występują w ramach czterech obszarów: jeden w Rzepowie, oraz trzy w Siemczynie. Natomiast w Starym Kaleńsku część obszaru przylega do teren parku naturalistycznego, dworskiego.

Florę chronioną omówiono w dużej mierze na tle flory chronionej scharakteryzowanej w ramach Waloryzacji przyrodniczej gminy Czaplinek. Na terenie opisywanej tej części gminy występują następujące gatunki roślin chronionych:

- Elisma pływająca - Jezioro Kaleńskie,
- Paprotka zwyczajna - Piaseczno, skarpa przy drodze nad jez. Piaseczno,
- Poryblin jeziorny - Jezioro Kaleńskie,
- Storzyczek szerokolistny - Bagno przy SE brzegu jeziora Prosino, Kluczewo – pastwisko przy NW brzegu jeziora Prosino,
- Barwinek pospolity - Część stanowisk jest pochodzenia antropogenicznego, w ogródkach, na cmentarzach,
- Bluszcz pospolity - Cmentarze ewangelickie: Siemczyno, Parki wiejskie: Siemczyno; Żerdno - skarpa nad drogą w E części wsi – teren Żerdno -1; teren Czaplinek – 1,
- Bobrek trójlistkowy - Bagno przy SE brzegu jez. Prosino; bagno po NEE stronie wsi Nowe Drawsko,

- Grażel żółty - Zat. Henrykowska; jeziora: Siemczyno, Prosino, Okółko, Okole Wielkie, Krosino (część północna), Drawsko (Stare Drawsko), Kołbackie (S część),
- Grzybienie białe - jeziora: Prosino (E brzeg), Kaleńskie, Okole Wielkie, Siemczyno; bagno po zachodniej stronie jeziora Sikory,
- Kalina koralowa - Zawada – R-6 „Brzozowe Bagna”; Rzepowo – dolina lewobrzeżnego dopływu rzeki Drawy; teren Siemczyno – 4,
- Kocanki piaszkowe - Tereny piaszczystych nie uprawianych pól: teren Żerdno – 7, St. Drawsko – 7, Piaseczno -6, Siemczyno – 8,
- Pierwiosnka lekarska - Żerdno – teren 6 oraz tereny St. Drawsko – 9, teren Kołomąt – 3.

Świat zwierząt

Bezkřęgowce

Na licznych terenach (podmokłe łąki, rowy i miedze) stwierdzono występowanie ślimaka winniczka.

Najliczniejszą gromadą zwierząt żyjąca na tym terenie są owady. W trakcie przeprowadzonej inwentaryzacji zaobserwowano ważki równoskrzydłe i różnoskrzydłe, jak: świtezianka dziewica *Calopteryx virgo*, pióronóg nadwodnik *Platycnemis pennipes*, łątka dziewczeczka *Coenagrion puella*, łunica *Pyrrhosoma nymphula*, żagnica okazała *Aeshna cyanea*, ważka płaskobrzucha *Libellula depressa*. Zarejestrowano je w wielu miejscach. Większość z nich to gatunki pospolite lub posiadające szerokie spektrum występowania.

Chrząszcze są reprezentowane przez następujące gatunki prawnie chronione związane z siedliskami leśnymi i polnymi: biegacza gajowego, biegacza fioletowego, biegacza ogrodowego i biegacza zielonożłote.

W trakcie inwentaryzacji zaobserwowano wiele dość pospolicie występujących gatunków motyli. W okolicy terenów w Żerdnie stosunkowo licznie na terenach agrocenoz obserwowano osobniki kraśnika, który uważany jest za dość rzadkiego, i tylko lokalnie mogącego być nieco liczniejszym.

Błonkówki reprezentowane są, m.in. przez pszczołowate. Wśród nich zarejestrowano obecność gatunków trzmieli: trzmiel ogrodowy *Bombus hortorum*, trzmiel kamiennik *Bombus lapidarius*, trzmiel gajowy *Bombus lucorum*, trzmiel rudy *Bombus pascuorum*, trzmiel leśny *Bombus pratorum* i trzmiel ziemny *Bombus terrestris*. Gatunkiem dominującym był trzmiel w typie trzmiela ziemnego i kamienika.

Na większości terenów występują doskonałe warunki dla bytowania muchówek. Są tu one reprezentowane, m.in. przez przedstawicieli rodziny komarowatych, bąkowatych, bzygowatych, muchowatych, gzowatych.

Kręgowce

Wyniki inwentaryzacji dobitnie pokazują, że obszar opracowania jest ważnym dla kręgowców. W tym miejscu należy pamiętać, że ta sytuacja ma ścisły związek z faktem jej położenia na obszarze Pojezierza Drawskiego, w znacznej mierze chronionego w ramach DPK. Stąd charakteryzując poszczególne gromady kręgowców odniesiono się do stanu fauny zarejestrowanej dotychczas na obszarze tego Pojezierza oraz Parku, m.in. w ramach Planu ochrony Drawskiego Parku Krajobrazowego.

Ichtiofauna występująca w jeziorach, leżących w sąsiedztwie terenów opracowania, posiada dobre lub bardzo dobre warunki dla egzystencji.

Płazy stanowią najbardziej zagrożoną wyginieciem grupę kręgowców. Wszystkie gatunki są chronione ściśle Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. Nr 220, poz. 2237). Płazy są bardzo czułymi bioindykatorami stanu środowiska.

Na terenie opisywanej części gminy Czaplinek, w trakcie trwania inwentaryzacji, stwierdzono występowanie **12** następujących gatunków płazów i jednego mieszkańca międzygatunkowego:

- traszka zwyczajna	„Jezioro Prosino” R-II; oczka wodne przy W brzegu jez. Kołbackiego; przy jez. Sikory Małe – teren Sikory - 12; „Brzozowe Bagno” R-6; przy terenie Sikory - 9.
- kumak nizinny	Polne oczka wodne, trzcinowiska, bagniska, łąki na terenie gminy. Przy terenie Sikory – 9, teren Rzepowo – 5, teren Piaseczno – 9.
- grzebiuszka ziemna	Kompleks zbiorników wodnych, polne oczka wodne, bagniska na terenie gminy. Przy terenie Sikory – 9.
- ropucha szara	Licznie na terenie opracowania. Jeziora, polne oczka wodne, bagniska. Przy jez. Kołbackim – teren Czarne Wielkie - 8; przy terenie Sikory – 9, teren Niwka – 9, Czaplinek – 5, 23, teren St. Drawsko – 8, teren St. Kaleńsko – 3,
- rzekotka drzewna	Zbiorniki wodne, jeziora, polne oczka wodne, łąki, bagniska. Na terenie Piaseczno – 10 (UE – 59). Przy terenie Sikory – 9, teren Głęboczek – 2.
- żaba jeziorkowa	Jeziora, dolina Drawy, polne oczka wodne, łąki, bagniska. Na terenie Piaseczno – 10 (UE – 59), teren Niwka – 9, teren St. Drawsko – 8, Czaplinek – 5, 23, 25, 27, teren Rzepowo – 12,

- teren Czarne Wielkie - 3.
- **żaba śmieszka** Na terenach przy jeziorze Drawsko i Żerdno.
 - **żaba trawna** Dolina Drawy, „Jezioro Prosino” (R-II); podmokłe łąki nad zbiornikami wodnymi na terenie opracowania; teren Kaleńsko Stare – 6, 7; przy terenie Sikory – 9, 11, teren Niwka – 9, Czaplinek – 5, 23, 25, Żerdno teren – 5, 7, teren Rzepowo – 9, 12, Głęboćek teren – 3, Prosinko teren – 5, 6, Kołomąt teren – 3, 5, 7, Niwka teren- 5,
 - **żaba moczarowa** Zbiorniki wodne, jeziora, polne oczka wodne, bagniska, olsy. Przy terenie Sikory – 9, teren Niwka – 9, Siemczyno – 7, Sikory – 8, teren St. Drawsko – 8, Czaplinek – 5, 23,
 - **żaba wodna mieszaniec międzygatunkowy** Jeziora, polne oczka wodne, stawy, bagniska. Przy terenie Sikory – 9, teren Rzepowo – 9, 12, Żerdno teren – 5, 7.

Wszystkie podlegają ochronie i są zagrożone wyginięciem na obszarze Pomorza Zachodniego.

Na terenie opracowania odnotowano 5 następujących gatunków gadów. Wszystkie ze stwierdzonych gatunków podlegają ścisłej ochronie gatunkowej i są zagrożone wyginięciem na obszarze Pomorza Zachodniego:

- **jaszczurka zwinka** przy jez. Kaleńskim – teren Stare Kaleńsko – 10, teren Sikory - 11; polana przy torze kolejowym, teren Głęboćek – 2, teren Piaseczno – 1.
- **jaszczurka żyworodna** R-II „Jezioro Prosino”; S od jez. Komorze – teren Sikory - 6; Bagno Głęboćek.
- **zaskroniec zwyczajny** „Jezioro Prosino” (R-II); jez. Drawsko; jez. Kołbackie; jez. Rzepowo, jez. Sikory; przy terenie Sikory - 9 i 10, jez. Okółko Wlk.; jez. Piaseczno Wlk.; Bagno Głęboćek; jez. Czaplinek; stawy przy jez. Czaplinek.
- **żmija zygzakowata** S od jez. Komorze - teren Sikory - 6; łąka S od Bagna Głęboćek.

Ornitofaunę tej części gminy omówiono na tle ornitofauny scharakteryzowanej w ramach Waloryzacji przyrodniczej gminy Czaplinek. Duża część terenów zlokalizowana jest w sąsiedztwie jezior – cennych ekotopów, dużych skupisk awifauny. Z tego względu część z wymienionych poniżej gatunków ptaków okresowo przebywa na terenach objętych zmianą studium (np. żerowiska). Są to ptaki, których stanowisk nie zlokalizowano na terenach obszarów będących przedmiotem opracowania, lecz w ich sąsiedztwie.

- **perkozek** „Jezioro Prosino” (R-II); jez. Sikory; oczka polne i bagniska: między Siemczynem a Głębockiem, W od Sikor, Bagno Głębock; jez. Pławskie.
- **perkoz dwuczuby** Jeziora na terenie opracowania.
- **perkoz rdzawoszyi** Jezioro Prosino; jezioro Drawsko.
- **kormoran czarny** Jezioro Drawsko.
- **bąk** jeziora: Prosino, Drawsko, Krosino.
- **bocian biały** „Jezioro Prosino” R-II; Prosinko, Sikory; Siemczyno; Żeliszewie; Kaleńsko Nowe; Miłowo, Czaplinek.
- **łabędź niemy** „Jezioro Prosino” R-II; jeziora: Drawsko; Rzepowo, Żerdno, Krosino, Czaplinek, Pławno, jez. Sikory, Piaseczno.
- **gęgawa** Jeziora: Prosino, Rzepowo, Drawsko, Pławno; oczka polne i bagniska, jez. Sikory.
- **świstun** Miejsce możliwego występowania: duże, zarastające zbiorniki wodne z licznymi lustrami otwartej wody.
- **krakwa** Jeziora: Drawsko, Rzepowo, Prosino.
- **cyraneczka** Rozlewisko w N części Pagórków Rzepowskich.
- **rożeniec** Możliwe miejsce występowania: rozległe zalewowe łąki w sąsiedztwie pól i dużych płytkich zbiorników wodnych.
- **cyranka** „Jezioro Prosino” R-II
- **głowienka** „Jezioro Prosino” R-II; jezioro Drawsko, polne oczka wodne i bagniska, jez. Sikory
- **czernica** „Jezioro Prosino” R-II; jeziora: Drawsko, Krosino, Pławno, polne oczka i bagniska
- **podgorzałka** Miejsca możliwego występowania: płytkie wody stojące o dobrze rozwiniętej roślinności zanurzonej i wynurzonej (stawy rybne, płytkie jeziora, starorzecza, podmokłe tarasy rzeczne).
- **gągoł** Jeziora: Drawsko, Krosino, Rzepowo wraz z otaczającymi je bagniskami; polne oczka i bagniska
- **nurogęs** Jezioro Drawsko.
- **trzmiełojad** Półwysep Drawski.
- **kania czarna** nad jez. Drawsko.
- **kania ruda** Obecność na polach w trakcie żerowania (Kluczewo - 4), jez. Drawsko i Żerdno, „Jezioro Prosino” R-II
- **bielik** W pobliżu obszaru Głębock - 1 występuje strefa ochronna w przylegającym lesie Nadl. Czaplinek. Miejsca żerowania: jezioro Prosino.
- **blotniak stawowy** „Jezioro Prosino” R-II; jeziora: Drawsko, Rzepowo, Krosino.
- **rybołów** „Jezioro Prosino” R-II; jez. Drawsko.
- **wodnik** „Jezioro Prosino” R-II; jez. Krosino.
- **derkacz** Łąki przy N brzegu jez. Kołbackiego; łąki między Prosinkiem a jez. Prosino; łąka S od Bagna Głębock; łąki w dolinie

- dopływu jez. Czaplino;
- jeziora: Prosino, Rzepowo, Kaleńskie, Pławno, wraz z bagniskami; jez. Sikory; polne i leśne oczka i bagnisko W od Piaseczna; Bagno Głęboćek; polne oczka i bagniska: między Siemczynem a Głęboćkiem.
- **kokoszka wodna**
 - **żuraw**
 - **czajka**
 - **bekas kszyk**
 - **słonka**
 - **kulik wielki**
 - **samotnik**
 - **mewa śmieszka**
 - **mewa pospolita**
 - **rybitwa rzeczna**
 - **puchacz**
 - **zimirdek**
 - **dzięcioł zielony**
 - **pliszka górska**
 - **podróżniczek**
 - **świerszczak**
- „Jezioro Prosino” R-II; łąki i olsy między Prosinkiem a jez. Prosino; leśne i polne oczka wodne i bagniska: N i NW od Rzepowa, W od jez. Dołgie Wlk., W od Piaseczna; „Brzozowe Bagno” R-6; polne oczka i bagniska E od Piekar; widziana para na terenie Sikory – 9.
- Dolina Drawy na dopływie do jez. Prosino; „Jezioro Prosino” R-II; łąki w dolinie dopływu jez. Czaplino.
- dolina Drawy na dopływie do jez. Prosino; „Jezioro Prosino” R-II; łąki przy N brzegu jez. Kołbackiego; łąki w dolinie Drawy: pomiędzy jez. Drawsko a jez. Rzepowo, Żerdnem i Hutą Drawską; łąka S od i Bagno Głęboćek; „Brzozowe Bagno” R-6; bagniska W od Kaleńsko Nowe; łąki w dolinie dopływu Czaplino; polne oczka i bagniska E od Piekar.
- Bagno Głęboćek; „Brzozowe Bagno” R-6
- Miejsca możliwego występowania: rozległe wilgotne tereny otwarte; wilgotne łąki, najchętniej zalewane; zarówno naturalne, jak i o dużej kulturze uprawy; torfowiska.
- „Jezioro Prosino” R-II, łąki w Czarne Wlk.; łąki w części zadrzewione SW od Czarne Wlk.; bagnisko W od Piaseczna; Bagno Głęboćek; „Brzozowe Bagno” R-6.
- „Jezioro Prosino” R-II; jeziora: Drawsko, Żerdno (żerowisko), Krosino.
- na jeziorze Drawsko
- na jez. Młyńskim, S od jez. Czaplino
- U wybrzeży jez. Dołgie Wielkie i przy S brzegu jez. Komorze.
- „Jezioro Prosino” R-II; jeziora: Drawsko, Rzepowo – przy S brzegu – teren Rzepowo – 12.
- „Jezioro Prosino” R-II;
- Drawa pod Prosinkiem a jez. Prosino; dolina Drawy: na wpływie do jez. Żerdno, pomiędzy Hutą Drawską, w Głęboćku przy młynie.
- Możliwe miejsca występowania: zadrzewienia lub pasma krzewów na skraju zbiorników wodnych; w miejscach z wysoką, lecz niezbyt zwartą roślinnością zielną (łęgi nadrzeczne, bądź na obrzeżeniu szuwarów); strefy przejściowe między lasem a terenami otwartymi lub dolinami.
- „Jezioro Prosino” R-II; polne i leśne oczka wodne W od Piaseczna; polne oczka wodne i bagniska: między Siemczynem a Głęboćkiem; N od Siemczyna, przy szosie; jez. Pławno.

- **brzęczka** „Jezioro Prosino” R-II; jez. Rzepowo;
- **trzciniak** „Jezioro Prosino” R-II; jeziora: Drawsko, Rzepowo, Krosino, Nobliny, Pławno;
- **mucholówka mała** ZPK Wysoczyzna Chłopowska Ponadto stwierdzona w buczynach nad jez. Komorze oraz nad jez. Dołgie Wielkie.
- **wąsatka** „Jezioro Prosino” R-II; jezioro Krosino.
- **remiz** „Jezioro Prosino” R-II
- **dzierzba gąsiorek** Północna skarpa misy „Jezioro Prosino” R-II; obrzeże jez. Drawsko;
- **dzierzba srokosz** Dolina Drawy na dopływie do jez. Prosino; łąki między Prosinkiem a jez. Prosino;
- **gawron** Pospolicie na terenie gminy.
- **kruk** Pospolicie na terenie gminy.
- **dziwonia** Jezioro Prosino.

Na terenie całego opracowania licznie reprezentowane są ssaki. W wielu miejscach spotkano jeża, kreta europejskiego, ryjówkę aksamitną, zająca szaraka, lisa, kunę domową, dziką, oraz sarny. Część leśnych zwierząt obserwowano głównie podczas żerowania na gruntach rolnych terenu opracowania. Z danych literaturowych wynika, że na rzece Drawie (na odcinku pomiędzy jeziorem Rzepowskim i Drawskim) oraz w Sikorach w odległości ok. 200 m od jeziora Komorze występuje bóbr europejski. Według tych informacji wydra natomiast swoje stanowiska ma na jeziorach: Rzepowo, Drawskie i Żerdno.

Zdecydowanie ssaki, spośród wszystkich kręgowców są najłatwiej rozpoznane. Dotyczy to przede wszystkim nietoperzy i drobnych ssaków. Wynika to z faktu, że zarówno w trakcie sporządzania planu ochrony DPK oraz w trakcie sporządzania inwentaryzacji na potrzeby Waloryzacji Przyrodniczej Gminy Czaplinek, nie prowadzono odłowu drobnych ssaków, ani też nie prowadzono rozpoznania nietoperzy przy użyciu detektorów

Obszary i obiekty chronione

Środowisko przyrodnicze

Obszar objęty opracowaniem położony prawie w całości (oprócz Miłkowa – 1, Czarne Małego - 1, Ostrorogu - 1-4, Czaplinka 26, 27 i Piekar - 1) na terenie **Obszaru Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019**, będącego obszarem specjalnej ochrony ptaków. Większość terenów obejmuje także **Obszar Natura 2000 Jeziora Czaplineckie PLH 320039** - specjalny

obszar ochrony siedlisk (załącznik graficzny 1).

Oba obszary Natura 2000 charakteryzują się bogactwem i różnorodnością flory i fauny. Na ich terenie występuje 742 gatunki roślin naczyniowych, spośród których 28 objętych jest całkowitą ochroną gatunkową, a 14 ochroną częściową. Spotyka się tu gatunki charakterystyczne dla roślinności atlantyckiej, arktycznej, borealnej, górskiej oraz ciepłolubne. Wody zasiedla 36 gatunków ryb i 1 gatunek kręgloustnych, w tym 5 gatunków objętych ochroną prawną. Występuje tu 12 płazów i 5 gatunków gadów oraz 41 gatunków ssaków. Awifauna liczy 148 gatunków lęgowych. Spośród gatunków zagrożonych wyginięciem gniazdują tu: bielik, orlik krzykliwy, kania ruda, bociana czarny i bocian biały. Drawski Park Krajobrazowy jest ważną ptasią ostoją o randze krajowej K011.

Obszar Natura 2000 Ostoja Drawska PLB3200019 swym zasięgiem obejmuje część Pojezierza Drawskiego. Ostoja charakteryzuje się bogactwem i różnorodnością flory i fauny.

Występują tu co najmniej 23 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Bardzo ważna ostoja dla kilku gatunków ptaków drapieżnych. W okresie lęgowym obszar zasiedla powyżej 3% populacji lęgowej puchacza, co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bielik, błotniak stawowy, bocian czarny, kania czarna, kania ruda, orlik krzykliwy, trzmielojad, czapla siwa, gągoł, krakwa; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występują bąk i bocian biały. Do podstawowych zagrożeń na terenie Ostoi Drawskiej można zaliczyć: silną presję turystyczno-rekreacyjną i presję inwestycyjną dotyczącą zabudowy brzegów jezior, powodującą ubożenie przyrodnicze i krajobrazowe terenu oraz utrudnia rozrodu i migracji zwierząt związanych z terenami wodnymi i wodno-błotnymi. Potencjalne zagrożenie stanowi także intensyfikacja gospodarki rolnej. Z nią związane jest między innymi: likwidacja odłogów, stosowanie znacznej ilości nawozów sztucznych i środków ochrony roślin oraz nawożenie pól gnojowicą.

Obszar Natura 2000 Jeziora Czaplineckie PLH 320039 obejmuje najcenniejszy przyrodniczo i krajobrazowo fragment Pojezierza Drawskiego. Na terenie tego obszaru zlokalizowanych jest 47 jezior (ok. 10 % pow. terenu), reprezentujących większość wyróżnianych typów jezior. Wody tych jezior są zasobne w wapń, na dnie zbiorników odkłada się kreda jeziorna, która podściela zładowiałe odcinki doliny między kolejnymi jeziorami. Dna jezior porastają łąki ramienicowe. Osobliwością obszaru są dobrze zachowane jeziora lobeliowe. Do bardzo wartościowych zbiorowisk należą również torfowiska,

szczególnie wysokie, występujące na wododziałach oraz torfowiska przejściowe. Łącznie stwierdzono tu występowanie 18 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej.

Szczególnie cenna jest tu dolina Drawy, która wraz z dopływami odgrywa bardzo ważną rolę łącznika między obszarami koncentracji cennej flory w urozmaiconym krajobrazie polodowcowym.

Do zagrożeń można zaliczyć: zanieczyszczenie wody i eutrofizację, rozwój turystyki i rekreacji bez uwzględnienia potrzeb ochrony przyrody (np. budowa infrastruktury niszcząca siedliska, zaśmiecanie, zanieczyszczenia), usuwanie martwego drewna i podszytu oraz kłusownictwo i sukcesję na terenach otwartych.

Większość omawianych terenów znajduje się w **Obszarze Chronionego Krajobrazu "Pojezierze Drawskie" (OChK)** oraz w **Drawskim Parku Krajobrazowym (DPK) i jego otulinie**. Jak wynika z Waloryzacji Przyrodniczej Gminy Czaplinek część obszarów objęta jest także innymi obszarowymi formami ochrony przyrody (tab. 6).

Tabela 6.

Formy ochrony przyrody, którymi objęte są obszary znajdujące się w obrębie obszaru opracowania. Źródło: Waloryzacja Przyrodnicza gminy Czaplinek (operat generalny), Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie 2004 r., mapa w skali 1:25 000 oraz Rozporządzenie NR 15/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 27 lipca 2005 r. w sprawie Drawskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Zach., Nr 64, poz. 1378).

Obręb ewidencyjny	Nr obszaru	Obecna forma ochrony	Projektowana forma ochrony
Kluczewo	1US	DPK, OChK	brak
	2MR, 3MR, 5MR, 6MR		ZPK-3 przy R-8
	4U,Ut		przy ZPK-3 i przy R-8
	7Ut		ZPK-3, R - 8
Prosinko	1G, 2MR	DPK, OChK	przy ZPK-3 i R-8
	3US	DPK	przy ZPK-3 i R-8
	4MR		przy ZPK-3
	5MR, 6MR	DPK, OChK	przy ZPK-3
Żerdno	1MR; 2MR; 3MR; 4MR,Ut; 5US,Ut; 7RTL; 8RTL	DPK, OChK	ZPK-4
Sikory	1MR;	DPK, OChK	przy ZPK-4 i ZPK-5
	2MR; 3US; 4MR; 5Ut; 6Ut,MR; 7MR,Ut; 8MR;		ZPK-5

	9MR; 10RTL; 11RTL; 12RTL		ZPK-5, częściowo UE-43
			częściowo w ZPK-5 i ZPK-4, przy UE-43
			częściowo w ZPK-5 i ZPK-4, przy UE-56
	13MR		ZPK - 7
Stare Drawsko (Nowe Drawsko)	1M3Ut; 2Ut,M3; 4UtUS; 5Ut; 6RTL; 7RTL; 8RTL; 10Ut,M3	DPK, OChK	ZPK-4
	9MR,Ut		UE-55
Czarne Wielkie	1Ut,MR; 2M3,Ut; 3US; 4US,Ut; 5MR; 6MR; 7MR; 8Ut; 9US,Ut;	DPK	ZPK - 2
Rzepowo	1MR; 2MR; 3MR; 4MR; 5MR; 6G; 7G; 8MR; 9Rr; 10Uk; 11MR; 12Ut; 13ZP; 14Ut,US; 15RTL; 16Ut,MR	DPK, OChK	ZPK – 6
Głęboczek	1US,RTL; 3M3,MR; 4Ut,M3	DPK, OChK	ZPK – 6
	2MR		ZPK – 6, przy UE-61
Piaseczno	1MR; 2US; 3Ut; 4Ut,MR; 5Ut,US,ZP; 7M3,Ut	DPK, OChK	ZPK-6
	6Ut,M3		częściowo w ZPK-4
	8M3; 9Ut		ZPK-4
	10US,Ut		ZPK – 4, UE – 59
Siemczyno	1MR,U	DPK, OChK	ZPK – 6
	2U,Ut	otulina DPK, OChK	DPK-1, ZPK – 6
	3ZP	otulina DPK, OChK	DPK-1, ZPK – 6
	4MR,Ut	otulina DPK, OChK	DPK – 1
	5ZC,ZP	DPK, OChK	ZPK – 6
	6MR	DPK, OChK	ZPK – 6
	7Ut,US	DPK, OChK	przy ZPK-4, częściowo w ZPK – 6
	8MR	DPK, OChK	przy ZPK – 4
Żeliszawie Stare Kaleńsko	1G; 2MR		DPK-1
	3MR		DPK-1, przy ZPK – 8

	4MR	otulina DPK, OChK	DPK – 1, ZPK – 8
	5M3		DPK – 1, przy ZPK – 8
	6MR		DPK-1,
	7US		DPK-1,
	8RTL; 9RTL		DPK – 1, przy ZPK – 8
	10RTL		DPK – 1, ZPK – 8
	11M3,RTL		DPK – 1, ZPK – 8, przy UE – 75
Niwka	1MR; 2Ui; 3MR; 4MR	otulina DPK, OChK	DPK – 1
	5Ut,US,M1; 6M1,Ut;	DPK, OChK	ZPK – 4
	7M1	otulina DPK, OChK	DPK – 1
	8M1		DPK – 1, ZPK – 8
	10MR; 11MR; 12G;		DPK – 1, ZPK – 8
	13US,Ut		DPK – 1, ZPK – 8, przy R – 6
Kołomąt	2M2,Ut; 3M1; 6U	DPK, OChK	ZPK – 4
	1MR,Ut, 4MR; 5RTL; 6U; 8M1; 9M1		brak
	7M3,Ut; 10M1,RTL; 11M1,RTL;		ZPK – 7
Czaplinek	1ZP,US; 2Ut,US; 3ZP,US; 4M; 6Ut,U; 7Ut,M; 8ZP,US; 8U,M1; 9U,M1; 11Ut,M;	otulina DPK, OChK	ZPK – 4
	5ZP,US; 13Uo,US; 14ZP,US; 15M,U,Uo; 21- 25		brak
	16Wz; 17M1; 19zd; 20M1		DPK – 1,
	10U,M1; 12M1		DPK – 1, przy ZPK – 4
	18G,Eg pz; 20M1		ZPK – 8
	26G	brak	brak
	27G	otulina DPK	DPK – 1, przy ZPK -8 i przy granicy OChK
Czarne Małe	1US;	brak	brak
Ostroróg	1RTL	brak	OC - 5

	2M1,Ut	bark	brak
	3MR	brak	brak
	4M1	brak	brak
Piekary	1G,Ut	brak	brak
Miłkowo	1G	brak	brak

Obszary istniejące

OChK „Pojezierze Drawskie” jest najstarszą formą ochrony krajobrazu na Pojezierzu Drawskim, która została wyznaczona na podstawie Uchwały Nr X/46/75 z dnia 17 listopada 1975 r. Wojewódzkiej Rady Narodowej w sprawie uznania strefy chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Nr 9, poz. 49). Łączna powierzchnia OCHK wynosi ok. 60 000 ha. Obejmuje zachodnią część Pojezierza Drawskiego. Obszar chroni naturalny krajobraz Pojezierza Drawskiego i stref źródłowych Drawy i Parsęty.

Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 92, poz. 880), a także w myśl Rozporządzenia Wojewody Zachodniopomorskiego 4/2005 z dnia 22 marca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zach., Nr 25, poz. 497) w Obszarze Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Drawskie” obowiązują przepisy cytowanych aktów prawnych.

DPK powołano Uchwałą Nr XVI/49/79 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 24 kwietnia 1979 r. w sprawie utworzenia DPK (Dz. Urz. WRN w Koszalinie Nr 6, poz. 13). Park obejmuje najcenniejszy pod względem przyrodniczym i krajobrazowym fragment Pojezierza Drawskiego o zróżnicowanej rzeźbie terenu, licznych jeziorach i ciekach, bogatej florze i faunie, licznych parkach zabytkowych oraz czystym i mało zmienionym środowisku. Powierzchnia Parku ogółem wynosi 41 430 ha, a otuliny: 22 212 ha. Jest to obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe, a celem utworzenia jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Teren opracowania, według Rozporządzenia NR 15/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 27 lipca 2005 r. w sprawie Drawskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Zach., Nr 64, poz. 1378), położony jest w otulinie parku stanowiąc jego południową część. Zakazy wymienione w tym akcie prawnym nie obowiązują terenu otuliny.

Obszary projektowane

Według tabeli 5 tereny będące przedmiotem opracowania mieszczą się na terenie, lub w najbliższym sąsiedztwie następujących obszarów planowanych do ochrony: R- 6 i 8, DPK -1, UE-43, 55, 61, 55 (tab. 7) oraz ZPK – 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8.

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

R-6 – Rezerwat przyrody „Brzozowe Bagno” – znajdujący się w Nadleśnictwie Świerczyna w oddziałach: 50c (częściowo), f (cz.), k(cz.), l(cz.); 51a(cz.), c, d. Przedmiotem i celem ochrony jest roślinność torfowiska wysokiego na obszarze dennomorenowym. Jest to miejsce występowania siedlisk chronionych i zagrożonych gatunków roślin, tj. *Drosera rotundifolia*, *Lonicera periclymenum*, *Ledum palustre*, *Andromeda polifolia*, *Utricularia ochroleuca*. Posiada walory regionalne. Występują tu siedliska znajdujące się na listach Dyrektywy siedliskowej (naturalne dystroficzne jeziora i stawy; aktywne torfowiska wysokie; zdegradowane torfowiska wysokie, nadal zdolne do regeneracji; torfowiska przejściowe i trzęsawiska; lasy bagienne. Miejsce bytowania rzekotki drzewnej, żaby jeziorowej i żaby moczarowej) i gatunki figurujące na listach Dyrektywy ptasiej (żuraw, słonka, kszysk) oraz chronione Konwencją Berneńską (traszka zwyczajna, żaba trawna, ropucha szara, rzekotka drzewna, żaba jeziorowa, żaba moczarowa, żuraw, słonka, kszysk, brodziec samotny). Głównymi zagrożeniami tego obszaru jest eksploatacja złóż torfu i spadek zasilania wodą i osuszanie biotopu. Powinno się stosować tu ochronę bierną i wykluczyć złoża torfu z eksploatacji.

R- 8 – powiększenie rezerwatu ornitologicznego „Jezioro Prosino” R-II (obszar otaczający istniejący rezerwat znajdującego się w Kluczewie, po wschodniej stronie drogi do Połczyna Zdroju). Przedmiotem i celem ochrony jest zachowanie miejsc bytowania i lęgów rzadko spotykanych gatunków ptaków wodnych i błotnych. W obecnych granicach rezerwat R –II nie spełnia swej roli jako ornitologiczny. Zostało zabezpieczone jedynie miejsce żerowania ptactwa wodno-błotnego, natomiast nie są chronione ich biotopy lęgowe, położone na obrzeżu akwenu – R – 8. Ponadto biocenozy wokół zbiornika należą do grupy najcenniejszych ekosystemów DPK (nigdzie na jego terenie niechronionych rezerwatowo). Są nie tylko reprezentatywne dla Pojezierza Drawskiego, ale mają walor rangi europejskiej, o czym świadczy obecność siedlisk zalecanych do ochrony Dyrektywą Siedliskową Rady

Europy. Proponowane granice powiększenia rezerwatu poprowadzono mniej więcej po granicy wododziału topograficznego, z wykorzystaniem infrastrukturalnych linii w krajobrazie, by była możliwość jak największej możliwości generowania i kontrolowania warunków w niecce jez. Prosino i na obszarze bezpośredniej jego zlewni. Proponuje się przekwalifikowanie obiektu z rezerwatu ornitologicznego na krajobrazowy. Obiekt pilnie wymaga zabiegów czynnej ochrony, choćby ze względu na zanikające stanowisko *Salix myrtilloides*, jedno z dwóch istniejących na Pomorzu Zachodnim, a więc o kluczowym znaczeniu dla zachowania naturalnej flory regionu. Jest to relikw glacialny powiązany z formacjami torfowiskowymi z *Scheuchzeria-Caricetea fuscae*. Celowo w granice rezerwatu włączono także grunty rolne. W ich obrębie znajdują się bogate zasoby archeofitów i innych chwastów polnych, egzystujące dzięki ekstensywnym formom gospodarki. Dobrze zrobiony plan ochrony powinien iść w kierunku utrzymania w antropogenicznych krajobrazach umiarkowanej gospodarki zarówno użytkami zielonymi, jak i na polach, pozwalającej na zachowanie wybitnych, wykazanych tutaj przyrodniczych walorów. Jest to miejsce występowania siedlisk chronionych i zagrożonych gatunków roślin, tj. *Drosera rotundifolia*, *Lonicera periclymenum*, *Ledum palustre*, *Andromeda polifolia*, *Utricularia ochroleuca*. Posiada walory regionalne. Występują tu siedliska znajdujące się na listach Dyrektywy siedliskowej (naturalne dystroficzne jeziora i stawy; aktywne torfowiska wysokie; zdegradowane torfowiska wysokie, nadal zdolne do regeneracji; torfowiska przejściowe i trzęsawiska; lasy bagienne. Miejsce bytowania rzekotki drzewnej, żaby jeziorowej i żaby moczarowej) i gatunki figurujące na listach Dyrektywy ptasiej (żuraw, słońka, kszysk) oraz chronione Konwencją Berneńską (traszka zwyczajna, żaba trawna, ropucha szara, rzekotka drzewna, żaba jeziorowa, żaba moczarowa, żuraw, słońka, kszysk, brodziec samotny). Głównymi zagrożeniami tego obszaru jest eksploatacja złóż torfu i spadek zasilania wodą i osuszanie biotopu. Powinno się stosować tu ochronę bierną i wykluczyć złoża torfu z eksploatacji.

W Waloryzacji Przyrodniczej gminy Czaplinek (operat generalny), proponuje się także powiększenie istniejącego już Drawskiego Parku Krajobrazowego, włączenie w jego granice wszystkich 4 jezior lobeliowych, tj.: Krzemno, Kaleńskie, Łęka i Ciemniak. Jeziora te charakteryzują się wyjątkowymi walorami przyrodniczymi. Są unikatowymi siedliskami przyrodniczymi chronionymi obligatoryjnie w ramach prawa Unii Europejskiej – Dyrektywy Siedliskowej. Projektowany **DPK-1** obejmuje południową część gminy Czaplinek na południe od dzisiejszej granicy w gminie do drogi Psie Głowy – Bobrowo.

Przedmiotem i celem ochrony tego obszaru jest ochrona różnorodności biologicznej związanej ze skupiskowym istnieniem 4 jezior lobeliowych. DPK -1 obejmuje jeziora jeziorowa, będące bardzo specyficznymi i wyjątkowymi siedliskami przyrodniczymi, podlegającymi ochronie zgodnie z Dyrektywą Siedliskową. Oprócz jezior lobeliowych występują tu wszystkie typy torfowisk. Obszar ten jest miejscem gniazdowania bielika i bociana czarnego, żurawia, kszyka, brodziec samotnego. Mają tu także swoje stanowiska kumaki, huczki, rzekotki, i inne płazy, a także gady. Ten obszar byłby jednym z najcenniejszych obszarów parku. Występują tu gatunki znajdujące się na listach: Dyrektywy siedliskowej (żaba jeziorowa, żaba wodna, żaba moczarowa, rzekotka drzewna, kumak nizinny, grzebiuszka ziemna, jaszczurka zwinka) i Dyrektywy ptasiej (bielik, bocian czarny, bocian biały, żuraw, gągoł, kszyk) oraz chronione Konwencją Berneńską (ropucha szara, żaba jeziorowa, żaba wodna, żaba trawna, żaba moczarowa, rzekotka drzewna, traszka zwyczajna, kumak nizinny, grzebiuszka ziemna, jaszczurka zwinka, krzyżówka, gągoł, jeziorowa, kokoszka wodna, perkoz dwuczuby, łabędź niemy, gęgawa, czernica, łyska, świerszczak, żuraw, kszyk brodziec samotny, bocian biały, bocian czarny, bielik). Jednym z największych zagrożeń tego obszaru jest degradacja jezior lobeliowych.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi na opisywanym terenie są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne. Ustanowienie ZPK następuje w drodze rozporządzenia wojewody albo uchwały rady gminy. W planie ochrony DPK, w granicach opisywanej części gminy Czaplinek, zaplanowano 7 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych dokładnie opisanych i wykazanych w Waloryzacji Przyrodniczej gminy Czaplinek oraz ekofizjografii do przedmiotowej zmiany studium .

Opisywana część gminy Czaplinek w całości objęta jest **węzłem ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym**, o symbolu **6M** (Krajowa Sieć Ekologiczna ECONET - POLSKA). Węzeł Pojezierza Drawskiego bezpośrednio łączy się z obszarem węzłowym sieci ECONET 7M (na południowym zachodzie) - węzłem Drawy. Na wschód zaś poprzez międzynarodowy korytarz ekologiczny 5M (Pojezierza Szczecineckiego) łączy się z obszarem węzłowym o randze międzynarodowej - 9M (Pojezierze Kaszubskie), przechodzącym w węzeł 11M (Bory Tucholskie) - tego samego znaczenia. Centralne położenie Pojezierza Drawskiego w sieci ekologicznej świadczy o kolosalnym znaczeniu tego terenu dla zachowania ciągłości systemów przyrodniczych w skali nie tylko krajowej.

Uszczuplenie zasobów przyrodniczych, ich degradacja - rozerwanie korytarza - spowoduje izolację przyrodniczą terenów gminy.

Ponadto system przyrodniczy opisywanego terenu ma połączenie z terenami sąsiednimi przez wyznaczone **korytarze ekologiczne** o randze krajowej, 15K (korytarz Piławy), łączący terytorium gminy z krajowym obszarem węzłowym 5K (węzeł Gwdy). Niezależnie od wymienionych wyżej na terenie gminy wyróżnić należy **wewnętrzne korytarze ekologiczne**, zapewniające migrację organizmów w skali lokalnej. Podstawą utworzenia korytarzy ekologicznych gminy (korytarze tranzytowe) są: korytarz A: *dolina Drawy - Jez. Krosinko - Wilczkowo - jezioro Drawsko*, oraz korytarz B: *jezioro Drawsko - Żerdno - Komorze*. Największe znaczenie wszystkich korytarzy wynika ze stwarzania możliwości migracji organizmów, co zapewnia bogactwo i jednorodność gatunkową, a poprzez to utrzymanie stabilności zbiorowisk roślinnych i zgrupowań zwierząt. Korytarze umożliwiają wielokierunkowe migracje organizmów, a także ułatwiają i ukierunkowują ruch mas powietrza (znaczenie przewietrzające).

W obrębie obszaru opracowania znajdują się zarówno korytarze ekologiczne ponadregionalne (Dolina rzeki Drawy), jak i lokalne, których jest na terenie opracowania kilka (liniowe i pasowe).

Korytarze liniowe są to wąskie obszary, pozostające na ogół pod dużym wpływem antropogenicznym. Sieć ich tworzy roślinność dróg asfaltowych, gruntowych i polnych oraz miedz śródpolnych itd. Są one miejscami osiedlania się gatunków synantropijnych, towarzyszących działalności człowieka. Sieć korytarzy liniowych na terenach opracowania tworzą głównie miedze, przecinające pola uprawne, oraz drogi polne. Z punktu widzenia ochrony przyrody większą rolę odgrywają **korytarze pasowe**, które są znacznie obszerniejsze powierzchniowo i w związku z tym odznaczają się większą dynamicznością w nich zachodzących procesów. Korytarze pasowe w odróżnieniu od liniowych mają odpowiednio wyższy poziom organizacji i są znacznie szersze od poprzednich. W jego obrębie może rozwinąć się mozaika (agregacja) zbiorowisk różnych kręgów dynamicznych roślinności. Korytarzami o charakterze pasowym są strefy wododziałowe i dolinne. Są to ciekі wodne i systemy połączonych jezior pełniące rolę „korytarzy” dla wody i substancji mineralnych. Mogą być wykorzystane jako trasy przenoszenia diaspor. W dolinach strumieni, które mają wielką rolę jako miejsca przenoszenia diaspor, oraz nad jeziorami istnieją już tereny ochronne - lasy wodochronne (przylegające do obszarów opracowania).

Ocena jakości i czystości środowiska

Powietrze atmosferyczne - dla obszaru opracowania brak jest pomiarów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, mogących stanowić podstawę bieżącej oceny jakości. Na podstawie matematycznego modelu rozprzestrzeniania dla czterech podstawowych zanieczyszczeń: SO₂, NO₂, CO oraz pyłu PM10, wykonanego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, teren całego powiatu drawskiego zaliczono do obszarów czystych. Emisja zanieczyszczeń gazowych na obszarze gminy należy również do najniższych na terenie województwa. Zanieczyszczenia powietrza na tym terenie związane są głównie z drogami krajowymi oraz z emisją na skutek opalania kotłowni stałymi nośnikami energii jak węgiel i koks.

Drogą krajową nr 20 oraz linia kolejowa, przebiegające z wschód - zachód przez opisywany teren, odbywa się ruch tranzytowy, jednakże pozostały teren charakteryzuje się słabo rozwiniętą siecią komunikacyjną. W związku z tym obszar ten nie jest obecnie zagrożony nadmiernym zanieczyszczeniem powietrza i hałasem.

Litosfera - badania zanieczyszczenia gleb (Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Koszalinie, 1992-1997) nie wykazały istotnie zwiększonego poziomu metali ciężkich na terenie tej części gminy. Większego poziomu zawartości metali ciężkich w glebach, można się spodziewać w sąsiedztwie dróg krajowych, co wiąże się ze wzmożonym ruchem komunikacyjnym. Gleby na terenie obszaru opracowania nie są zanieczyszczone w sposób sztuczny. Środowisko terenu opracowania nie jest zanieczyszczane odpadami ani ściekami.

Hydrosfera – ze względu na wysoki poziom wód podziemnych, niektóre tereny są szczególnie zagrożone przedostawaniem się do nich ścieków. Dotyczy to głównie obszaru otwartych akwenów w szczególności jeziora Drawskiego oraz zlewni bezodpływowych – małych jezior nie przepływowych. Powodem złej jakości parametrów wody są zrzuty ścieków komunalnych oraz spływy wód powierzchniowych z okolicznych pól. Obecnie znaczna część miejscowości jest skanalizowana, jedynie niewielkie osady znajdujące się w znacznym oddaleniu od miasta nie posiadają właściwej infrastruktury.

Bariery ekologiczne

Na terenie obszaru opracowania bariery ekologiczne są związane z drogami i liniami kolejowymi przebiegającymi na kierunku wschód - zachód. Natężenie ruchu na tych drogach

sprawia, że nie są to bariery całkowite, lecz tylko częściowe, ograniczają migrację płazów i drobnych ssaków.

Określenie potencjalnych zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanych zmian studium

Znaczna część zmian przedstawiona w studium stanowi rozszerzenie, uzupełnienie wprowadzonych już przeznaczeń, ewentualnie wykazuje stan faktyczny sposobu zagospodarowania terenu. Stan środowiska na tych obszarach pozostanie bez zmian w przypadku terenów już zainwestowanych lub ulegnie pogorszeniu w przypadku terenów nie zainwestowanych. Jednakże w odniesieniu do terenów jeszcze nie zainwestowanych, ale już posiadających przeznaczenie na podstawie, którego można lokalizować inwestycje – podjęto już decyzje co do zmiany stanu środowisk. W przypadku niektórych taki terenów zasięg oddziaływania nowej funkcji ogranicza możliwości inwestycyjne z korzyścią dla środowiska (tereny przy nabrzeżu miasta Czaplinka – pierwotne przeznaczenia zakładało składy, magazyny i obsługę gospodarki rybackiej) lub ogranicza jego zasięg.

Wprowadzane zmiany mają generalnie realizować politykę przestrzenną ukierunkowaną na rozwój turystyki oraz funkcji towarzyszących – głównie dotyczy to terenów zlokalizowanych nad brzegami jezior.

W odniesieniu do terenów wyznaczanych pod zabudowę mieszkaniową to w przypadku kilku terenów (obwód Kołomąt – 1MR, Ut i 5RTL i obwód Niwka – 7M1 i 8M1) wydaje się być nie uzasadnione i w ich przypadku nie realizowanie zapisów studiów było by wskazane. Wynika to z faktu iż znaczne Tereny nie zabudowane znajdujące się pomiędzy zurbanizowaną częścią południową miasta Czaplinka, a linią kolejową przebiegającą pod miastem Czaplinek stanowią grunty rolne nie zabudowane, które biorąc pod uwagę zapotrzebowanie na grunty budowlane pod mieszkaniowe w zupełności powinny zaspokoić potrzeby. Wyznaczenie tak dużych obszarów na północy wydaje się być nie uzasadnionym.

Powiększenie strefy przemysłowej zlokalizowanej na południe od linii kolejowej (miasta Czaplinek - 26G) także wydaje się być nie uzasadnione. Obecnie wyznaczone tereny pod strefę przemysłową bezpośrednio za linią kolejową winny w pełni zaspokajać zapotrzebowanie na tego typu tereny.

Dla większości zmian w szczególności wnoszących stan faktyczny zagospodarowanie terenu, zmiany wprowadzające ład przestrzenny oraz poszerzające obecne funkcje przemawiają za realizacją studium. Dla prowadzenia właściwej gospodarki przestrzennej i co za tym idzie sterowania rozwojem gminy z poszanowaniem środowiska przyrodniczego zmiana studium jest zasadna.

3. Analiza istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanych zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w szczególności dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Z punktu widzenia realizacji projektowanych zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego problemy ochrony środowiska mogą wynikać głównie z faktu występowania:

- chronionych gatunków roślin i zwierząt;
- chronionych zwierząt i ich siedlisk, które znajdują się na liście Załącznika I i II Dyrektywy 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków (Dyrektywa Ptasia), dla których m.in. powołane zostały Obszary Natura 2000, występujące na tym terenie: **„Jeziora Czaplineckie” PLH 320039** oraz **„Ostoja Drawska” PLB320019**;
- walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych dla ochrony których został powołany Drawski Park Krajobrazowy oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu “Pojezierze Drawskie” oraz ciekawych krajobrazowo obszarów i panoram widokowych, zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, które chronione są zapisami tej formy ochrony.

Teoretycznie istnieje ryzyko, iż w procesie inwestycyjnym z tytułu ingerencji w środowisko mogą pojawić się problemy negatywnego oddziaływania na środowiska. Występujące na tym obszarze zasoby środowiska naturalnego są jednak prawnie chronione.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz. U. Nr 168, poz. 1764) oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. Nr 220, poz. 2237) występujące na opisywanym terenie gatunki roślin, powinno się chronić na zasadach określonych w ustawie o ochronie przyrody.

Występujące na terenie gminy gatunki zwierząt i roślin ujęte według Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U.04. Nr 229, poz. 2313) oraz zapisów Dyrektywy 79/409/EWG w sprawie

ochrony dzikich ptaków, powinno się szczególnie chronić na zasadach określonych tą dyrektywą i ustawą o ochronie przyrody.

Utrudnienia realizacji niektórych inwestycji, w obrębie obszaru objętego zmianą studium, mogą wynikać także z obowiązujących w myśl Rozporządzeń Wojewody Zachodniopomorskiego: 15/2005 z dnia 27 lipca 2005 r. w sprawie DPK (Dz. Urz. Woj. Zach., Nr 64, poz. 12321378) oraz 4/2005 z dnia 22 marca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zach., Nr 25, poz. 497) zarówno na terenie **Drawskiego Parku Krajobrazowego** jak i w Obszarze Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Drawskie” następujących zakazów:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (nie dotyczy realizacji przedsięwzięć, dla których sporządzenie raportu nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na stan przyrody obszarów chronionych; na terenie OCHK dodatkowo, przed realizacją inwestycji powinna zostać uzyskana pozytywna opinia Wojewódzkiej Rady Ochrony Przyrody i Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko),
- 2) umyślnego zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej,
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych (na terenie OCHK: nie dotyczy likwidowania zadrzewień śródpolnych: drzew i krzewów do lat 20, oraz gdy stanowią źródło gradacji szkodliwych owadów; na terenie DPK: nie dotyczy gruntów rolnych pokrytych samosiewami drzew i krzewów do wieku 15 lat oraz miejsc wyznaczonych do prowadzenia czynnej ochrony przyrody),
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu (na terenie OCHK: nie dotyczy terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia),

- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybicka,
- 7) likwidowania (zasypywania i przekształcania) naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
- 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych,

Na terenie DPK obowiązują dodatkowo następujące zakazy:

- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Wymienione zakazy obowiązujące w obrębie DPK nie dotyczą: wykonywania zadań wynikających z planu ochrony, wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa, prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym, realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zakazy o których mowa nie obowiązują także na terenie otuliny.

Ze względu na to iż walory przyrodnicze obszaru opracowania składają się na jeden z najcenniejszych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym fragmentów Pojezierza Drawskiego, na terenie tym powinno się bezwzględnie przestrzegać przytoczonych powyżej zakazów, które skutecznie powinny przyczynić się do ochrony istniejących tu zasobów przyrodniczych i ich bioróżnorodności.

Jeśli, z punktu widzenia realizacji projektowanych zostaną spełnione obowiązujące na tym terenie, oraz dotyczące wszelkich zasobów środowiska i walorów krajobrazowych,

przepisy cytowanych powyżej aktów prawnych, problemy ochrony środowiska na opisywanym terenie nie powinny mieć miejsca.

4. Określenie celów ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanych zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu (zmiany studium)

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy stanowi dokument strategiczny przedstawiający politykę przestrzenną gminy. Jako dokument, który nie będąc prawem miejscowym jest umocowany w prawodawstwie mocno. Odzwierciedla wolę mieszkańców oraz określa zasady i wytyczne, na jakich winna rozwijać się gmina w zakresie przestrzennym, strategicznym, ekonomiczno – społecznym przy poszanowaniu zasobów naturalnych i środowiska.

Dokument, jakim jest studium odwołuje się do aktów prawnych wyższego rzędu na szczeblu krajowym, jaki i międzynarodowym. W teksie studium zawiera się wytyczne określone przez prawo krajowe w szczególności z zakresu kształtowania przestrzeni i prawa budowlanego oraz zasadach ochrony środowiska i przyrody. Przyjmuje się, że w polityce gminy dotyczącej kształtowania przestrzeni z poszanowaniem środowiska naturalnego trzeba się kierować zasadą zrównoważonego rozwoju.

Głównymi celami ochrony środowiska realizowanymi przy przedmiotowej zmianie studium jest kształtowania przestrzeni realizowanie zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Prawo krajowe w wyniku przystąpienia Polski do Unii Europejskiej zobligowało się do stosowania zasad i celów w realizacji zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska określonych przez Unię. W odniesieniu do zasady zrównoważonego rozwoju, która została zawarta w Traktacie Akcesyjnym Wspólnoty Europejskiej oraz kilku dyrektywach odnoszących się do problematyki dokumentu, dla którego sporządza się niniejsza prognozę.

W odniesieniu do realizacji celów i zasad z zakresu ochrony środowiska zostały one określone w następujących dyrektywach:

- Dyrektywa Rady Europejskiej 85/337/EWG w sprawie oceny skutków wywieranych/ wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne, zmienionej Dyrektywą Rady 97/11/WE i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE (zwanej dalej „dyrektywą 85/337”);

- Dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (zwanej dalej dyrektywą 92/43” lub „dyrektywa siedliskową”);
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (zwanej dalej „dyrektywą 2001/42/WE”).

Zasada zrównoważonego rozwoju wynika z podstawowego aktu prawnego w państwie mianowicie konstytucji (art. 5 Konstytucji RP), następnie jest przetransponowana do aktów prawnych niższego rzędu takich jak ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawa o ochronie przyrody i ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa, w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. Powyższe akty prawa krajowego uwzględniają wytyczne, cele i zasady określone w aktach międzynarodowych w tym prawie Wspólnoty Europejskiej. W szczególności dotyczy to objęcia ochroną prawną siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory w ramach sieci obszarów NATURA 2000. Istotną zasadą realizowaną na mocy prawa krajowego zgodnie z wytycznymi UE jest wprowadzanie takich procedur i rozwiązań prawnych, aby z jednej strony zachować przyrodę w stanie nienaruszonym, a z drugiej umożliwić rozwój przy poszanowaniu interesu i opinii społeczności lokalnych.

Podstawowym celem ochrony środowiska, ustanowionym na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, które zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu (zmiany studium) jest ochrona zasobów środowiska (wód, powietrza, powierzchni ziemi, zwierząt i roślin) . Na szczeblu krajowym jest ona realizowana na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska (art. 81) oraz przepisów szczegółowych:

- ochrona wód – Prawo wodne;
- ochrona obszarów i obiektów o wartościach przyrodniczych i krajobrazu, zwierząt i roślin zagrożonych wyginięciem oraz drzew, krzewów i zieleni – ustawa o ochronie przyrody;
- ochrona lasów – ustawa o lasach;
- ochrona gruntów rolnych i leśnych – ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Aby ochrona zasobów środowiska mogłaby prawidłowo realizowana w projekcie zmiany studium określono sposoby działań służące nieprzekraczaniu standardów jakości środowiska lub ich przywracaniu.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy stanowi dokument strategiczny obrazujący potrzeby rozwoju ekonomiczno – społecznego lokalnej społeczności realizujący cele i zasady wynikające ze strategicznych potrzeb i wyzwań, przed jakimi ta społeczność staje. Realizując interes lokalny, jakim jest rozwój gminy należy uwzględniać tendencje i uwarunkowania regionalne, ponad regionalne i międzynarodowe zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz poszanowania środowiska i naturalnej przyrody. Uwzględniając powyższe zasady w projekcie zmiany studium w pełni realizuje się powyższe cele istotne z punktu widzenia projektowanych zmian i dokumentu określającego te zmiany.

5. Analiza przewidywanych znaczących oddziaływań różnego rodzaju na środowisko, a w szczególności na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, a także na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 i integralność tego obszaru oraz zabytki i dobra materialne

Ocena skutków dla środowiska, wynikających ze zmiany obecnego przeznaczenia terenu

Wprowadzenie nowych funkcji terenu spowoduje następujące konsekwencje:

- trwałe zajęcie terenu - urbanizacja terenu (wprowadzenie zabudowy kubaturowej wraz z infrastrukturą drogową i komunikacyjną);
- degradację gleb;
- likwidację szaty roślinnej (likwidacja części zadrzewień śródpolnych na ugorach);
- zagrożenie dla chronionych gatunków roślin i zwierząt;
- zmianę krajobrazu – urbanizacja terenu;
- hałas - występujący lokalnie w wyniku funkcjonowania obiektów (antropopresja związana z ruchem turystycznym) oraz możliwego ruchu kołowego - komunikacyjnego;
- produkcję odpadów komunalnych i bytowych – odpady komunalne i ścieki;
- zużycie surowców i energii: w trakcie budowy oraz do celów bytowych (pobór wody, funkcjonowanie obiektów),

w wyniku których zaistnieje oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska.

W wyniku projektowanych zmian istniejących funkcji terenu w największym stopniu ucierpi środowisko glebowe oraz istniejąca szata roślinna, a także zagrożone będą stanowiska

chronionych zwierząt i roślin. Pozostałe elementy środowiska przyrodniczego nie powinny ulec degradacji jeśli zastosowane zostaną wszystkie zalecenia i środki ostrożności.

W zależności od funkcji jaka będzie realizowana mogą nastąpić określone oddziaływania związane z realizacją oraz funkcjonowaniem danej funkcji.

W wyniku projektowanej zabudowy na terenach pól uprawnych i użytków zielonych zniszczeniu ulegnie duża część istniejącej tu szaty roślinnej a gleba, która zostanie przykryta ulegnie degradacji.

Wkraczanie nowych funkcji stwarza potencjalne zagrożenie także dla chronionych gatunków roślin i zwierząt. Najbardziej narażone na wyparcie są: płazy i gady oraz ptaki, na skutek osuszania terenu, penetracji dotąd zacisznych miejsc i powstającego hałasu.

Zmianie ulegnie także krajobraz poszczególnych obszarów, głównie będzie to dotyczyć terenów, gdzie zostało wyznaczone nowe przeznaczenie. W szczególności dotyczy to terenów nadbrzeżnych jezior oraz obszarów na północ od miasta – obręb Kołomąt i Niwka, gdzie ma być lokalizowana nowa zabudowa mieszkalna z funkcjami uzupełniającymi oraz część południowa miasta przeznaczana pod poszerzenie funkcji gospodarczej.

Największe obciążenie środowiskowe będzie się wiązać z funkcjonowaniem inwestycji na terenach nowo przeznaczonych pod działalność gospodarczą (głównie dotyczy to terenów na południu od miasta Czaplinka – 26G, 27G oraz Piekary -1G,Ut).

W odniesieniu do terenów wyznaczanych pod szeroko pojęte usługi turystyki należy zaznaczyć, że realizacja inwestycji w ramach tych funkcji na obszarach jeszcze nie zainwestowanych winna być poprzedzona wykonaniem pełnego uzbrojenia terenu w podstawowe media. Lokalizowanie wszelkich obiektów turystycznych obsługujących przede wszystkim otwarte akweny wodne winna być poprzedzona właściwymi pracami projektowymi oraz procedurami środowiskowym.

Należy stwierdzić, że gdy na projektowanych terenach, planowane inwestycje, przedsięwzięcia i obiekty funkcjonować będą po zastosowaniu wszelkich urządzeń i zabezpieczeń technicznych, dostosowaniu się do wskazań istniejących w przepisach szczegółowych i uwzględnieniu ustaleń zawartych w projektowanym dokumencie, skutki dla środowiska, mogące wynikać z projektowanego przeznaczenia terenu zaznaczą się w minimalnym stopniu i nie będą powodować zanieczyszczenia środowiska oraz zagrażać zasobom przyrody ożywionej i nieożywionej.

Nowe przeznaczenie terenów oraz ocenę mogących wynikać z tego skutków dla środowiska przedstawiono w załączniku 2.

Wnioski

Przekształcenia powierzchni ziemi i gleb - trzeba wziąć pod uwagę, że warstwa glebowa pod planowanymi zabudowaniami ulegnie degradacji. Powinna być ona jednak wykorzystana podczas realizacji inwestycji przy zagospodarowaniu działek zielenią. Zajęcie terenu będzie się wiązało z oddziaływaniem negatywnym, bezpośrednim, długoterminowym, odwracalnym oraz stałym, co wynika z zabudowania terenu budynkami, obiektami i drogami. Najwięcej terenów, na których wymienione elementy przyrody może ulec zniszczeniu znajduje się w obszarze Kołomąt na północ od miasta Czaplinek oraz na południe – poszerzenie strefy gospodarczej.

Wybudowanie kompleksów turystycznych, osiedli mieszkaniowych czy zakładów produkcyjnych jest procesem wieloletnim, a jego funkcjonowanie jest obliczone na wiele lat i realizowana będzie etapowo. Dopuszcza się możliwość wyburzenia budynków, likwidacji drogi i przywrócenia terenu do stanu pierwotnego, w wyniku rekultywacji.

Czystość wód powierzchniowych i gruntowych – jeśli egzekwowane będą zapisy i postulaty projektu zmiany studium oraz procedury środowiskowe nie powinno dojść do zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych nowo projektowanych terenów. W szczególności dotyczy to terenów zlokalizowanych przy dużych akwenach wodnych, a przede wszystkim jeziora Drawskiego. Należy skupić się przede wszystkim na rozwiązaniach systemowych takich jak rozbudowa sieci infrastruktury technicznej (kanalizacja sanitarna) oraz jej stanu technicznego. W przypadku lokalizowania i realizacji nowych inwestycji należy bezwzględnie przestrzegać procedur środowiskowych w szczególności w odniesieniu do inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Szata roślinna – trwałe ubytki w szacie roślinnej będą związane z zajęciem terenu przez budynki, obiekty i infrastrukturę komunikacyjną – drogi. Oddziaływanie to będzie negatywne, bezpośrednie i krótkoterminowe. Likwidacji ulegnie część zadrzewień śródpolnych oraz roślinności łąkowej, polnej (uprawy rolnicze).

Jeśli jednak na mających powstać terenach zabudowanych udział zieleni, harmonizującej z otoczeniem będzie duży, oddziaływanie negatywne zostanie po części zrekompensowane. Wprowadzenie nowych założeń zieleni ozdobnej i pozostawienie najcenniejszej roślinności istniejącej oraz dużych powierzchni biologicznie czynnych, stworzy nowe warunki dla bytowania drobnej fauny, przede wszystkim płazów i owadów oraz drobnych ptaków.

Zwierzęta - budowa i funkcjonowanie kompleksu turystycznego osiedli mieszkaniowych, wiązać się będzie z emisją hałasu. Na etapie tym będzie to oddziaływanie bezpośrednie, skumulowane, krótkotrwałe negatywne i odwracalne. W przypadku inwestycji i obiektów lokalizowanych w strefie gospodarczej emisja hałasu będzie wiązać się zarówno na etapie realizacji inwestycji jak i na etapie jej funkcjonowania i będzie to oddziaływanie bezpośrednie, skumulowane, długotrwałe negatywne i odwracalne. Podczas funkcjonowania głównym źródłem emisji hałasu będzie ruch kołowy wynikający z dojazdów i przemieszczania się mieszkańców pomiędzy domem, a miejscami pracy.

W odniesieniu do funkcji usług turystycznych intensywność ruchu kołowego może sezonowo wzrastać w okresach letnich. Na tym etapie oddziaływanie z tytułu hałasu będzie bezpośrednie, skumulowane, długotrwałe, ale występujące chwilowo. Wzrost ruchu turystycznego i kołowego oraz hałas z nim związany, może doprowadzić do przepłoszenia niektórych gatunków zwierząt tu bytujących, szczególnie ptaków przebywających na terenie nowo projektowanych terenów.

Natura 2000

Celem i przedmiotem ochrony obszarów Natura 2000, znajdujących się w obrębie opisywanych obszarów jest:

- zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska, w tym ochrona siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Jednym z głównych celów dyrektywy siedliskowej jest wspieranie zachowania różnorodności biologicznej przy uwzględnieniu wymagań gospodarczych, społecznych, kulturowych i regionalnych. Dyrektywa ta przyczynia się do realizacji ogólnego celu polegającego na trwałym rozwoju;
- ochrony wszystkich gatunków ptaków naturalnie występujących w stanie dzikim z załącznika I i II. Ptaki te objęte są szczególnymi środkami ochronnymi, obejmującymi także ich siedliska, mającymi na celu zapewnienie przetrwania i rozrodu tych gatunków w ich obszarach występowania.

Celem ochrony **Obszaru Natura 2000 „Ostoja Drawska”** jest zachowanie siedlisk i ochrona ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: ***Botaurus stellaris* (bąk)**, *Ixobrychus minutus* (bączek), *Ciconia nigra* (bocian czarny), *Ciconia ciconia* (bocian biały), *Cygnus bewickii* (łabędź czarnodzioby), *Cygnus cygnus* (łabędź krzykliwy), *Brania leucopsis* (bernikla białolica), *Pernis apivorus* (trzmiełojad), ***Milvus migrans* (kania czarna)**, *Milvus milvus* (kania ruda), ***Haliaeetus albicilla* (bielik)**, *Circus aeruginosus* (błotniak stawowy), ***Circus cyaneus* (błotniak zbożowy)**, ***Circus pygargus* (błotniak łąkowy)**, ***Aquila pomarina* (orlik krzykliwy)**, ***Pandion haliaetus* (rybołów)**, *Falco columbarius* (drzemlik), ***Falco peregrinus* (sokół wędrowny)**, ***Porzana porzana* (kropiatka)**, ***Porzana parva* (zielonka)**, *Crex crex* (derkacz), *Grus grus* (żuraw), ***Philomachus pugnax* (batalion)**, ***Gallinago media* (dubelt)**, ***Tringa glareola* (łęczak)**, *Sterna hirundo* (rybitwa rzeczna), *Chlidonias niger* (rybitwa czarna), ***Bubo bubo* (puchacz)**, ***Asio flammeus* (sowa błotna)**, *Caprimulgus europaeus* (lelek), *Alcedo atthis* (zimorodek), *Dryocopus martius* (dzięcioł czarny), *Dendrocopos medius* (dzięcioł średni), *Lullula arborea* (lerka), *Anthus campestris* (świergotek polny), *Sylvia nisoria* (jarzębatka), *Ficedula parva* (mucholówka mała), *Lanius collurio* (gąsiorek).

Regularnie występujące ptaki wędrujące, nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: *Podiceps grisegena* (perkoz rdzawoszyi), *Ardea cinerea* (czapla siwa), *Anser anser* (gęgawa), *Anas strepera* (krakwa), ***Bucephala clangula* (gągoł)**, *Regulus ignicapillus* (zniczek), *Certhia brachydactyla* (peteacz ogrodowy), *Serinus serinus* (kulczyk), ***Phalacrocorax carbo sinensis* (kormoran czarny)**.

W obrębie terenów objętych zmianą studium **nie stwierdzono występowania żadnego siedliska powyżej wymienionych gatunków ptaków, dla którego ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 „Ostoja Drawska” PLB 320019**. Niemniej jednak wkraczanie nowych funkcji terenu potencjalnie może pośrednio zagrażać „naturowym” gatunkom zwierząt. Na skutek urbanizacji terenu ptaki mogą utracić miejsca żerowisk (tereny rolne).

Celem i przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 „Jeziora Czaplineckie” PLH3200393 jest przede wszystkim ochrona siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory wskazanej w załącznikach Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. W tabeli poniżej podano typy siedlisk znajdujących się na terenie omawianego obszaru Natura 2000, dla których ochrony został wyznaczony ten obszar.

Kod	Nazwa siedliska	Występowanie w obrębie obszaru objętego zmianą studium
3110	Jeziora lobeliowe	nie występuje
3140	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic <i>Charetea</i>	nie stwierdzono
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	nie stwierdzono
3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	nie występuje
3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników <i>Ranunculion fluitantis</i>	nie występuje
6410	Zmienneowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	nie występuje
6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	nie występuje
6510	Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	nie stwierdzono
7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	nie stwierdzono
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	nie stwierdzono
7150	Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion</i>	nie występuje
7220	Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	nie występuje
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	nie występuje
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	nie stwierdzono
9160	Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (<i>Betulo-Quercetum</i>)	nie występuje
91D0	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne)	nie występuje
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	nie występuje

W wyniku przeprowadzonych inwentaryzacji oraz na podstawie analizy materiałów archiwalnych, w tym Waloryzacji Przyrodniczej Gminy Czaplinek, **na terenie objętym zmianą studium, nie stwierdzono występowania żadnego z typów siedlisk, dla którego ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 „Jeziora Czaplineckie” PLH320023.**

W związku z tym, iż większość terenów podlegających zmianie studium jest objętych

ochroną Natura 2000, a także ze względu na występowanie tu chronionych gatunków zwierząt i roślin, inwestycje, powinny podlegać w dalszych procedurach uzgodnień (na etapie mpzp i decyzji środowiskowych dla poszczególnych inwestycji) szczegółowej i wnikliwej ocenie oddziaływania na środowisko według ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa, w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 08. Nr 199, poz. 1227). Poprawne przeprowadzenie procedury OOS pozwoli na uniknięcie negatywnych oddziaływań na chronione gatunki roślin i zwierząt i ich stanowiska występujących na terenach, będące także przedmiotem ochrony obszarów Natura 2000 i pozwoli uniknąć negatywnego oddziaływania na integralność tych obszarów.

Zmiany w atmosferze – przy zastosowaniu bezpiecznych ekologicznie technologii nie powinny nastąpić znaczące negatywne zmiany jakości powietrza atmosferycznego. Postuluje się stosowanie dla celów grzewczych ciepło pochodzące z alternatywnych źródeł energii. Zaleca się także stosowanie nowoczesnych technologii grzewczych w oparciu o pompy ciepłe, kolektory słoneczne, a także spalanie biomasy.

Krajobraz – w wyniku urbanizacji trwale zmieni się krajobraz projektowanych terenów, z rolniczego na krajobraz zurbanizowany. Wszelkie budynki i obiekty będą oddziaływać trwale, bezpośrednio, długoterminowo, nieodwracalnie i stale. Wszelkie zmiany będą miały charakter lokalny tzn. będą występować w danym miejscu. W znacznym stopniu wpływ na krajobraz będzie uzależniony od parametrów zabudowy – kubatura i wysokość, co wpłynie na działania neutralizujące negatywne oddziaływanie. Zachowanie najcenniejszych drzew i krzewów, zadrzewień śródląkowych i śródpolnych oraz zadrzewień wzdłuż cieków i akwenów wpłynie na zachowanie walorów krajobrazowych poszczególnych terenów.

Odpady – podczas funkcjonowania osiedli mieszkaniowych oraz kompleksów turystycznych wytwarzane będą odpady, głównie będą to odpady typu komunalnego oraz ścieki bytowe. Pod względem usług turystycznych wzrost ilości odpadów będzie sezonowy - w okresie letnim może wzrastać wraz ze wzrostem liczby użytkowników. W odniesieniu do terenów przemysłowych wytwarzane odpady będą skutkiem prowadzonej produkcji na tych terenach. Będzie to oddziaływanie uzależnione od prowadzenia gospodarki odpadowej i przyłączenia budynków i obiektów do zbiorczych sieci wodno – kanalizacyjnych. Przy poprawnie prowadzonej gospodarce wodno-ściekowej nie powinno dojść do pogorszenia

jakości wód oraz gleb. Zagospodarowanie terenu powinno nastąpić po całkowitym oprzyrządowaniu w niezbędną infrastrukturę techniczną.

Zdrowie ludzi - charakter nowych inwestycji nie powinien w żadnym wypadku powodować zagrożenia dla zdrowia ludzi. Zapisy studium wprowadzają możliwość lokalizacji obiektów i przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagających sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko, określonych w przepisach odrębnych. Ich lokalizowanie jest jedynie możliwością, która żeby móc zaistnieć wymaga przeprowadzenia niezbędnych procedur lokalizacyjnych oraz środowiskowych.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdza się, że gdy, powstałe w wyniku projektowanego przeznaczenia terenu pod nowe funkcje, planowane inwestycje, przedsięwzięcia i obiekty funkcjonować będą po zastosowaniu wszelkich urządzeń i zabezpieczeń technicznych, po spełnieniu wskazań istniejących w przepisach szczegółowych i uwzględnieniu ustaleń zawartych w projekcie dokumentu, wszelkie oddziaływania na ludzi, środowisko (w tym różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, klimat, zasoby naturalne), krajobraz a także na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 i integralność tego obszaru, oraz zabytki i dobra materialne, zaznaczają się w minimalnym stopniu i nie będą powodować zanieczyszczenia środowiska oraz zagrażać zasobom przyrody ożywionej i nieożywionej.

6. Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

W odniesieniu do takiego dokumentu jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy dokonywanie precyzyjnych zapisów, co do zapobiegania i ograniczania lub kompensacji jest bardzo trudne, co wynika z bardzo dużej ogólności dokumentu. Wszelkie zapisy i rozwiązania związane z ograniczeniem negatywnego oddziaływania mogą funkcjonować jedynie na poziomie znacznej ogólności jako wytyczne do działań inwestycyjnych realizowanych na podstawie przedmiotowego dokumentu.

W odniesieniu do funkcji mieszkaniowej określenie rozwiązań redukujących negatywne oddziaływanie może jedynie ograniczać się do określenia zasad zrównoważonego rozwoju

podczas realizacji poszczególnych obiektów czy budowli. Wytycznymi, które mogłyby zapobiec i ograniczyć oddziaływanie tej funkcji na środowisko jest:

- wprowadzenie zapisów ograniczających i precyzujących parametry zabudowy (powierzchnia i wysokość zabudowy);
- wymóg zachowania jak największej powierzchni biologicznie czynnej;
- nakaz wprowadzenia wysokiego procentu zieleni wysokiej;
- nakaz wprowadzenia zieleni publicznej jako funkcji;
- nakaz pełnego uzbrojenia terenu w infrastrukturę techniczną przed realizacją inwestycji.

W odniesieniu do funkcji szeroko pojętych usług turystyki podobnie do powyższych uwarunkowań określonych dla funkcji mieszkalnej można jedynie określić ogóle zasady na jakich winny być realizowane poszczególne obiekty i budowle. Można jedynie doprecyzować i poszerzyć wytyczne:

- wprowadzenie bezwzględnego nakazu realizacji infrastruktury technicznej w szczególności dla terenów przeznaczonych pod duże obiekty turystyczne takie jak hotele itd.
- zapisów precyzujących parametry zabudowy (powierzchnia i wysokość zabudowy);
- wymóg zachowania jak największej powierzchni biologicznie czynnej;
- nakaz wprowadzenia wysokiego procentu zieleni wysokiej w szczególności dla terenów zlokalizowanych przy dużych akwenach wodnych;
- wyznaczenie miejsc do plażowania oraz kąpielisk;

W przypadku terenów przeznaczanych pod funkcje gospodarcze ogólne zasady realizacji inwestycji w ramach takiego przeznaczenia powinny przede wszystkim odpowiadać zasadzie zrównoważonego rozwoju oraz zachowania potencjału przyrodniczego na tych terenach. Dla terenów przemysłowych należy:

- wprowadzić nakaz pełnego uzbrojenia terenu w infrastrukturę techniczną przed realizacją inwestycji;
- wymóg stosowania przy realizacji i funkcjonowaniu inwestycji najnowocześniejszych dostępnych technologii w celu maksymalnego ograniczenia oddziaływania na środowisko;
- w ramach terenów nakaz realizacji przegród i barier ochronnych w celu ograniczenia negatywne oddziaływania na tereny sąsiednie;
- sprecyzowania i wyegzekwowania rekompensat środowiskowych określonych w taki sposób aby w maksymalny możliwy sposób zachować bioróżnorodność środowiska.

7. Cele i geograficzny zasięg projektowanych zmian studium a cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralności tego obszaru - przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie zmiany studium.

Tereny objęte zmianą studium w znacznej części znajdują się na obszarach Natura 2000, w obrębie (załącznik graficzny 1):

- specjalnego obszaru ochrony „Jeziora Czaplineckie” PLH320039 (wszystkie tereny oprócz Miłkowa, Czarnego Małego - 1, Ostrorogu - 1-4, Czaplinka 26, 27 i Piekar - 1), oraz
- obszaru specjalnej ochrony „Ostoja Drawska” PLB320019 (większość terenów bez: Kluczewa - 1-3, 5, 6, Siemczyna – 2-4, St. Kaleńska – 1, 3, 5-9, Kołomātu 1-6, 8, 10, 11 i Niwki - 8).

Celem i przedmiotem ochrony **Obszaru Natura 2000 „Ostoja Drawska”** jest zachowanie siedlisk i ochrona ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: *Botaurus stellaris* (bąk), *Ixobrychus minutus* (bączek), *Ciconia nigra* (bocian czarny), *Ciconia ciconia* (bocian biały), *Cygnus bewickii* (łabędź czarnodzioby), *Cygnus cygnus* (łabędź krzykliwy), *Brania leucopsis* (bernikla białolica), *Pernis apivorus* (trzmiełojad), *Milvus migrans* (kania czarna), *Milvus milvus* (kania ruda), *Haliaeetus albicilla* (bielik), *Circus aeruginosus* (błotniak stawowy), *Circus cyaneus* (błotniak zbożowy), *Circus pygargus* (błotniak łąkowy), *Aquila pomarina* (orlik krzykliwy), *Pandion haliaetus* (rybołów), *Falco columbarius* (drzemlik), *Falco peregrinus* (sokół wędrowny), *Porzana porzana* (kropiatka), *Porzana parva* (zielonka), *Crex crex* (derkacz), *Grus grus* (żuraw), *Philomachus pugnax* (batalion), *Gallinago media* (dubelt), *Tringa glareola* (łęczak), *Sterna hirundo* (rybitwa rzeczna), *Chlidonias niger* (rybitwa czarna), *Bubo bubo* (puchacz), *Asio flammeus* (sowa błotna), *Caprimulgus europaeus* (lelek), *Alcedo atthis* (zimorodek), *Dryocopus martius* (dzięcioł czarny), *Dendrocopos medius* (dzięcioł średni), *Lullula arborea* (lerka), *Anthus campestris* (świergotek polny), *Sylvia nisoria* (jarzębatka), *Ficedula parva* (mucholówka mała), *Lanius collurio* (gąsiorek).

Regularnie tu występujące ptaki wędrujące, nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, to: *Podiceps grisegena* (perkoz rdzawoszyi), *Ardea cinerea* (czapla siwa), *Anser anser* (gegawa), *Anas strepera* (krakwa), *Bucephala clangula* (gagoł), *Regulus ignicapillus* (zniczek), *Certhia brachydactyla* (peteacz ogrodowy), *Serinus serinus* (kulczyk), *Phalacrocorax carbo sinensis* (kormoran czarny).

Celem i przedmiotem ochrony obszaru **Natura 2000 „Jeziora Czaplineckie”** jest z kolei ochrona siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory wskazanej w załącznikach Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. Siedliskami znajdującymi się na terenie omawianego obszaru Natura 2000, dla których ochrony został wyznaczony ten obszar są następujące typy siedlisk: jeziora lobeliowe; twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*; starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*; naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne; nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis*; zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*); ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*); niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*); torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe); torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*); obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*; źródłiska wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*; Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*); żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*); pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (*Betulo-Quercetum*); bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne); łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe).

Jednym z głównych celów zmiany studium jest zrównoważony rozwój. Poszczególne funkcje zostały wyznaczone tak aby na obszarach tych mogły kształtować się odpowiednio i świadomie relacje pomiędzy wzrostem gospodarczym, z równoczesną dbałością o środowisko (nie tylko przyrodnicze, ale także sztuczne – wytworzone przez człowieka) oraz zdrowiem człowieka.

Na etapie sporządzania projektu zmiany studium uwzględniono uwarunkowania środowiskowe w szczególności zapisy ochrony przyrody oraz potrzeby społeczno-gospodarcze jako szeroko pojęty interes publiczny. W wyniku przeprowadzenia procedury sporządzenia projektu zmiany studium poszczególne zapisy i uwarunkowania dla terenów projektowanych w dokumencie będą rozwiązaniami kompromisowymi uwzględniającymi uwarunkowania prawne i potrzeby społeczności lokalnej. W trakcie procedury rozstrzygnięte zostaną poszczególne funkcje i ich lokalizacje przy uwzględnieniu uwarunkowań

środowiskowych oraz potrzeb społecznych i wymogów prawnych. Określenie poszczególnych uwarunkowań winno być realizowane zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju co winno zapewnić zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej, interesu publicznego i wymogów ochrony środowiska i ochrony przyrody.

Projektowany dokument uwzględnia występowanie i cele ochrony obu obszarów „naturowych”. Ze względu na położenie geograficzne (ryc. 1), uwarunkowania topograficzne i odległości pomiędzy tymi obszarami, może zaistnieć jedynie potencjalny pośredni wpływ planowanych funkcji terenu na siedliska gatunków zwierząt, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 „Ostoja Drawska” PLB320019. Oddziaływanie to możliwe do określenia będzie jednak na późniejszym etapie planowania (mpzp, pozwolenie budowlane). Niemniej jednak wpływ ten nie będzie się przekładał na integralność tych obszarów. Planowane funkcje terenu nie powinny także negatywnie wpływać na ciągłość opisywanych obszarów Natura 2000.

W wyniku konsultacji z organami opiniującymi wypracowano rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie zmiany studium. Dotyczyło to m.in. rezygnacji z niektórych proponowanych funkcji terenu, dla których wnoszono o zmianę funkcji terenu.